

Vejledning om permanent ekstensivering

17. oktober 2025

Vejledning om permanent ekstensivering

Denne vejledning er udarbejdet af
Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø
den 17. oktober 2025

Foto: Skyfish

© Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vand-
miljø

Ministeriet for Grøn Trepert
Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø
Nyropsgade 30
1780 København V
Tlf.: 33 95 80 00
E-mail: mail@lbst.dk
www.lbst.dk

ISBN 978-87-7120-288-5

Indhold

1.	Introduktion til permanent ekstensivering	5
1.1	Formål.....	5
1.2	Nyt i denne version	5
1.3	Hvem kan søge?.....	6
1.4	Vigtige datoer.....	6
1.5	Hjemmeside og nyhedsbreve	7
2.	Hvilke arealer kan du søge permanent ekstensivering til?	8
2.1	Arealet skal være et landbrugsareal i perioden 2021-2023	8
2.2	Mindste areal for tilsagn og marker.....	8
2.3	Hvilke arealer kan du ikke søge permanent ekstensivering til?	8
2.3.1	Styrelsens tilskudsordninger.....	8
2.3.2	Arealer i uafsluttede klima-lavbundsprojekter og vand- og klimaprojekter	9
2.3.3	Arealer med restriktioner eller forbud.....	9
2.3.4	Arealer med andre reguleringer	9
2.3.5	Øvrige arealer der er udelukket fra tilskud	10
2.3.6	Er der fejl i registreringen af dine arealer?	11
3.	Hvilke krav skal du opfylde på arealet?	12
3.1	Du skal opfylde en række krav i tilsagnsperioden – og efter tilsagnsperioden.....	12
3.2	Arealet skal henligge som ekstensivt græs- eller naturareal.....	12
3.2.1	Du skal huske rydningspligten	12
3.2.2	Må jeg etablere skov på arealet?	13
3.2.3	Vær opmærksom på arealer med træer der har været anvendt til lavskovsproduktion	13
3.2.4	Må jeg have solceller på arealet?	13
3.3	Forbud mod pesticider	13
3.4	Forbud mod gødskning	14
3.5	Forbud mod omlægning.....	14
3.6	Undtagelse fra forbud om jordbehandling og såning i 2025.....	14
3.7	Forbud mod tilskudsfodring.....	15
3.8	Erosion.....	15
3.9	Arealet skal indgå i klima- eller vandprojekt.....	15
3.9.1	Arealet kan indgå i andre typer af projekter - frivilligt.....	16
3.10	Vi tinglyser servituten.....	16
3.11	Hvad må jeg gøre på arealet?	16
3.12	Du kan søge permanent ekstensivering til arealer, hvor der var efterafgrøder i 2024	17
3.13	Information om tilsagnet på erhvervsmæssig hjemmeside	17
4.	Tilskudssatser.....	18
4.1	Hvor stort er mit tilskud?	18
4.2	Du kan se tilskuddets størrelse i det vejledende referencekort 2021-2023.....	19
4.3	Hvornår får du tilskuddet udbetalt?	19
5.	Hvordan søger du?	20
5.1	Hvordan søger du permanent ekstensivering?	20
5.2	Frist.....	20

5.3	Referencekort 2021-2023	20
5.4	Hvilke afgrødekoder skal jeg bruge?	21
6.	Hvilke ordninger kan jeg kombinere med permanent ekstensivering og sammenhæng med konditionalitet (GLM 10).....	22
6.1	Hvilke ordninger kan du søge på samme areal?.....	22
6.1.1	Grundbetaling til projektarealer, art. 4.4.c (tidligere artikel 32).....	22
6.2	GLM 10 – mindstekrav om 4 pct. ikke-produktive elementer	23
6.2.1	Du kan ikke bruge hele arealet med Permanent ekstensivering til at opfylde 4 %-krav	23
6.2.2	Du kan opfylde 4 pct kravet med småbiotoper	23
6.2.3	Undtagelse fra 4 pct. kravet	24
7.	Prioritering af ansøgninger.....	25
7.1	Hvordan prioriterer vi mellem ansøgningerne?	25
8.	Kontrol og sanktion	26
8.1	Hvad kontrollerer vi?	26
8.2	Hvordan kontrollerer vi?	26
8.2.1	Hvordan kontrollerer vi efter tilsagnsperiodens udløb?	26
8.3	Hvis du ikke opfylder betingelserne i tilsagnsperioden	27
8.3.1	Overtrædelse af forpligtigelser	27
8.3.2	Hvordan beregner vi din tilskudsnedsettelse og sanktion?	27
9.	Andre regler, du skal kende.....	30
9.1	Omgåelse af kriterier og forpligtelser	30
9.1.1	Svig med tilskudsmidler	30
9.2	Dispensation	30
9.3	Force majeure og ekstraordinære omstændigheder	31
9.4	Ekspropriation og jordfordeling	32
9.4.1	Ekspropriation	32
9.4.2	Jordfordeling	32
9.4.3	Hvis du vil anmelde ekspropriation som force majeure	32
9.5	Hvad gør jeg, hvis arealet skifter ejer?	32
9.5.1	Indtræden i ansøgning om tilsagn	32
9.6	Omdannelse	33
9.7	Revisionsklausul	33
9.8	Skat af tilskuddet	33
9.9	Særligt om panthavere	34
9.10	Hvis du vil i kontakt med os	34
9.11	Vi indsamler og behandler dine data	34
9.12	Hvis du vil klage over en afgørelse fra os	35
10.	Retsgrundlag.....	36
10.1	EU-regler	36
10.2	Danske regler	36
	Bilag 1: Sådan søger du tilsagn og udbetaling via ansøgning til permanent ekstensivering	37
	Bilag 2. Anbefalede hjemmehørende plantearter til udsåning	42
	Bilag 3: Vægtningfaktorer til brug for sanktionering.....	50

1. Introduktion til permanent ekstensivering

Velkommen til vejledningen om ordningen permanent ekstensivering. I dette afsnit kan du få en kort introduktion til permanent ekstensivering, herunder ordningens formål og vigtige datoer.

1.1 Formål

Ordningen permanent ekstensivering har til formål at give tilskud til at ekstensivere landbrugsarealer med henblik på at reducere udledningen af drivhusgasser, begrænse kvælstofudvaskningen og forbedre biodiversiteten på arealerne.

1.2 Nyt i denne version

Nyt i denne version fra 17. oktober 2025

- Vi har præciseret i kapitel 3.10, at tilsagnet bortfalder, hvis du ikke underskriver servitutten. Da overtrædelsen behandles som et kriterie, så fjernes denne fra listen i Bilag 3 over overtrædelser, hvortil der anvendes vægtningsfaktorer.

Nyt i denne version fra 17. marts 2025

- Vi har i kapitel 6.2.2 præciseret, at småbiotoper i kombination med markkrat højst må udgøre 20 pct. af markens areal under GLM 10.
- Vi har derudover præciseret, at vi begynder at udsende tilsagnsbreve fra marts måned.

Nyt i denne version fra 21. januar 2025

- Vi har i kapitel 1.4 uddybet teksten, om hvordan du trækker din ansøgning (eller dele af den) tilbage, herunder også at du kan trække ansøgningen tilbage, før du modtager dit tilsagn.
- Vi har i kapitel 2.3.3 og 2.3.4 tilføjet, at vi i forbindelse med sagsbehandlingen af ansøgninger også tjekker for overlap med eventuelle nye § 3-registrerede arealer, der er kommet til i perioden fra 1. juli 2024 til og med 31. december 2024. Vi laver dette supplerende tjek, da arealet ikke må være § 3-beskyttet ved tilsagnsstart.
- Vi har i kapitel 2.3.5 tilføjet, at eksisterende skovarealer er udelukket fra tilskud. Dette fremgår af bekendtgørelsen, men fremgik tidligere ikke tydeligt af vejledningen.
- Vi har i kapitel 5.4 tilføjet, at græsstatus ikke pauses i tilsagnsåret.

Nyt i denne version fra 26. november 2024

- Der er tilføjet et separat kapitel om lavskov (3.2.3), der præciserer, hvad der gælder ift. grundbetaling og muligheden for at opretholde arealet med træer/skov i forhold til bl.a. regler om rydningspligt.
- I kapitel 5.4 er der tilføjet en præcisering om, at hvis man kombinerer permanent ekstensivering med pleje af græs- og naturarealer, så er det tilsagnet til pleje af græs- og naturarealer, der er afgørende for valg af afgrødekode.

Nyt i denne version fra 24. oktober 2024:

- Vi har udsat ansøgningsfristen til 29. november 2024, læs mere i kapitel 1.4 og 5.2.
- I kapitel 3.6 har vi præciseret, at det er et krav, at hjemmehørende arter sås senest 30. april, hvis der ikke i forvejen er en afgrøde på marken.
- I kapitel 4,1 har vi præciseret teksten om, hvordan fejl i den oplyste arealanvendelse i ansøgningsskemaet rettes.
- I kapitel 6.1.1 har vi uddybet teksten om grundbetaling til projektarealer.

- I kapitel 6.2.1 har vi suppleret med tekst om indtegning af småbiotoper.
- I kapitel 8.2 har vi fjernet et afsnit om satellitbaseret kontrol, da vi ikke anvender denne kontrolmetode i tilsagnsperioden. Læs også kapitel 8.2.1 om kontrol i den efterfølgende periode, hvor der gælder en tinglyst servitut på arealet.

Nyt i versionen fra 11. oktober 2024

I denne opdaterede version af vejledningen har vi tilføjet ny vejledningstekst om følgende emner. Bemærk, at der ikke er tale om nye regler, men vi har tilføjet eller udvidet teksten i vejledningen på baggrund af indkomne spørgsmål:

- I kapitel 1.3 kan du læse, hvordan du skal forholde dig i forhold til oplysninger om ejerskab, når du søger permanent ekstensivering.
- I kapitel 1.4 har vi angivet en frist for at trække din ansøgning tilbage inden for 4 uger, efter du har modtaget dit tilsagn.
- I kapitel 2.3.2 kan du læse mere, om det er muligt at søge permanent ekstensivering, hvis du også planlægger at indgå i et klima/lavbundsprojekt.
- I kapitel 3.2.3 har vi uddybet teksten om muligheden for at opsætte solceller på et areal med permanent ekstensivering.
- I kapitel 3.8 har vi opdateret teksten vedr. erosion.
- I kapitel 3.9.1 kan du læse mere om mulighederne for at gå ind i andre typer projekter.
- I kapitel 3.11. har vi opdateret beskrivelsen af mulighederne for at lade et areal gro til, og hvad du må gøre med afgrøder på arealet, der er etableret i 2024.
- I kapitel 5.4 har vi opdateret teksten om afgrødekoder.
- Vi har også tilføjet et kapitel 6.1.1 om grundbetaling til projektarealer (artikel 4.4.c)
- Endelig kan du i kapitel 6.2 læse en ny tekst om muligheden for at anvende arealer med permanent ekstensivering til at opfylde 4 pct. kravet om ikke-produktive arealer under GLM 10 (tidligere GLM 8)]

Bemærk at en del af Styrelsens opgaver herunder permanent ekstensivering er overgået til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (i denne vejledning kaldet Styrelsen). Vi arbejder i øjeblikket på at få ændret til vores nye styrelsesnavn alle steder i vores kommunikation.

1.3 Hvem kan søge?

Du kan søge permanent ekstensivering, hvis du ejer af det areal, som du søger permanent ekstensivering til. Du skal være ejer af arealet ved tilsagnsperiodens begyndelse, dvs. 1. januar 2025.

Du kan godt bortforpagte arealet, men du er som ejer ansvarlig for, at betingelserne i ordningen overholdes fra 1. januar 2025. Læs mere om krav i kapitel 3.

Du skal være opmærksom på at bruge de rigtige oplysninger om ejerskab, når du søger. Du kan blive midlertidigt blokeret i ansøgningsskemaet til permanent ekstensivering, hvis du bruger oplysninger, der ikke stemmer overens med vores oplysninger for arealet. Det kan f.eks. være, hvis du ejer arealet i dit CPR-nummer, men du søger i din bedrifts CVR-nummer, ligesom når du søger i Fællesskemaet. Du kan læse mere i denne nyhed:

[Permanent ekstensivering: Husk at bruge de rigtige oplysninger om ejerskab, når du søger](#)

Det er et krav, at arealet var et landbrugsareal i referenceperioden (2021-2023). Du kan læse mere om, hvilke arealer du kan søge tilsagn til i kapitel 2.

Både privatpersoner, private selskaber og driftsformer som f.eks. ApS, I/S, A/S, private fonde, offentlige myndigheder (kommuner, styrelser) samt vandforsyningsselskaber og menighedsråd m.v. kan søge tilsagn om permanent ekstensivering.

Hvis en konsulent søger på dine vegne, skal konsulenten have en fuldmagt til at søge for dig i Tast selv.

1.4 Vigtige datoer

Der er en række vigtige datoer og frister, som du skal kende. Tilsagnsperioden følger kalenderåret 2025. Når du søger tilsagn, søger du samtidig om udbetaling af tilskud.

Du kan trække din ansøgning om permanent ekstensivering helt eller delvist tilbage, hvis du gør det senest 4 uger, efter vi har træffet afgørelse om, at du får tilsagn om permanent ekstensivering. Det vil sige, at du har op til 4 uger efter tilsagnsgivningen til at meddele os, at du alligevel ikke vil have permanent ekstensivering. Vi forventer, at vi kan begynde at udsende tilsagnsbreve fra februar 2025. Hvis du ønsker at trække din ansøgning (eller dele af din ansøgning) tilbage, før du har modtaget tilsagnet, kan du også det. Du trækker din ansøgning tilbage ved at skrive til Arealtilskud (se mailadresse). Husk at oplyse journalnummer, samt om det er hele ansøgningen eller nogle bestemte marker, du ønsker at trække ud af ansøgningen. Mailadressen er:

arealtilskud@lbst.dk

Dato	Det skal du huske
2. september 2024	Ansøgningsrunden begynder
29. november 2024	Ansøgningsrunden slutter
1. januar 2025	Tilsagn om permanent ekstensivering begynder
Marts 2025	Vi begynder i løbet af marts 2025 at begynde udsendelsen af tilsagnsbreve. Vi forventer at have udsendt langt de fleste tilsagnsbreve inden for et par måneder.
Forår 2025	Tinglysning af servitutten herunder at ejer skal underskrive servitutten.
December 2025	Udbetaling af tilskud
31. december 2025	Tilsagn om permanent ekstensivering slutter
1. januar 2026	Periode med krav til at opfylde betingelser i tinglyst servitut for arealet begynder. Krav i servitutten gælder permanent. Det vil sige, at servitutten også gælder ved ejerskifte.

1.5 Hjemmeside og nyhedsbreve

Du kan læse mere om ordningen på Styrelsens hjemmeside. Hvis der sker ændringer i ordningen, bliver det annonceret på Styrelsens hjemmeside samt i Styrelsens nyhedsbreve.

[Forside – Styrelsen \(lbst.dk\)](#)

Hvis du vil læse om reglerne

Til dette afsnit har vi brugt:

- § 1, § 4, stk. 2 og § 7, nr. 1 og 2 i bekendtgørelse nr. 984 af 26. august 2024 om tilskud til permanent ekstensivering

2. Hvilke arealer kan du søge permanent ekstensivering til?

2.1 Arealet skal være et landbrugsareal i perioden 2021-2023

Du kan kun søge permanent ekstensivering til arealer, som har været anmeldt i fællesskemaet i mindst et år i perioden 2021-2023. Det er ikke et krav, at du har søgt grundbetaling i perioden 2021-2023 til de arealer, som du søger permanent ekstensivering til.

2.2 Mindste areal for tilsagn og marker

Du kan søge tilsagn om permanent ekstensivering til samlet mindst 0,3 ha.

De enkelte marker, som du søger tilsagn til, skal hver især være et sammenhængende areal på mindst 0,3 ha.

Det vil sige, at du også kan søge tilsagn til en mark under 0,3 ha, hvis marken er sammenhængende med en anden mark, og markerne tilsammen er mindst 0,3 ha. Du kan læse mere om sammenhængende arealer i

[Vejledning om grundbetaling](#)

Der er to tilskudssatser i permanent ekstensivering, læs mere i kapitel 4. Tilskudssatserne har dog ikke betydning i forhold til, om der er tale om et sammenhængende areal. Det vil sige, at du godt kan søge permanent ekstensivering til et sammenhængende areal på 0,3 ha, der udgøres af en mark på 0,2 ha med lav sats og en mark på 0,1 ha med høj sats.

2.3 Hvilke arealer kan du ikke søge permanent ekstensivering til?

2.3.1 Styrelsens tilskudsordninger

Du kan ikke søge permanent ekstensivering til arealer, hvor der pr. 1. januar 2025 er et tilsagn om:

- Økologisk Arealtilskud (tilsagnstype 36 og 37) (du kan dog omdanne dit tilsagn til permanent ekstensivering, læs mere i kapitel 9.6)
- Fastholdelse af vådområder (tilsagnstype 50, 55, 74, 75 og 76)
- Fastholdelse af naturlige vandstandsforhold (tilsagnstype 77)
- Fastholdelse af lavbundsområder (tilsagnstype 78)
- Etablering af vådområder (tilsagnstype 13)
- Miljøvenlig drift af vådområder (tilsagnstype 16)
- Tilskud til fastholdelse af arealer i vand- og klimaprojekter (Engangskompensation)
- Minivådområder (inkl. omkringliggende arealer. (Du kan dog godt søge til drænopland)
- Tilsagn om skovrejsning

Du kan heller ikke søge tilskud til permanent ekstensivering til arealer, hvor du tidligere har modtaget tilskud fra tilskudsordningen Sammenhængende arealer i Natura 2000-områder.

Du kan heller ikke søge permanent ekstensivering til arealer, hvor du i 2025 søger om tilskud fra ordningerne:

- Økologisk arealstøtte
- Biodiversitet & Bæredygtighed
- Varieret planteproduktion
- Miljø- og klimavenligt græs
- Måltrettet kvælstofregulering

Du kan godt søge permanent ekstensivering til arealer, der er omlagt eller under omlægning til økologisk jordbrugsproduktion, men du kan ikke længere søge økologitilskud til arealet. Hvis du har et 5-årigt tilsagn til Økologisk Arealtilskud, kan du søge om at få det omdannet til permanent ekstensivering, læs mere i kapitel 9.6.

2.3.2 Arealer i uafsluttede klima-lavbundsprojekter og vand- og klimaprojekter

Hvis du har planer om at medvirke i et klima-lavbund- eller vand- og klimaprojekt, men endnu ikke har indgået en aftale med projektejer, kan du frit vælge at søge permanent ekstensivering.

Hvis du i et vand- og klimaprojekt har indgået en projektaftale, hvor du vil søge engangskompensation, kan du vælge at søge permanent ekstensivering i stedet. Du skal dog være opmærksom på, at der er visse indholdsmæssige forskelle på ordningerne, f.eks. ift. § 3-arealer og referenceperiode.

Vær opmærksom på, at hvis du i et vand- og klimaprojekt eller klima-lavbundsprojekt har indgået en overenskomst om værditab eller køb og salg af arealer, er du bundet af dit tilbud til projektejer. Du kan henvende dig til styrelsen, hvis du har indgået en projektaftale med en projektejer i et klima-lavbundsprojekt, og du ønsker at vide, hvad dine muligheder er ift. at søge permanent ekstensivering.

2.3.3 Arealer med restriktioner eller forbud

Du kan ikke søge permanent ekstensivering til arealer, der er omfattet af en regulering, forbud eller lignende, som betyder, at du hverken må tilføre gødning eller pesticider. Du kan heller ikke søge permanent ekstensivering, hvis der er indgået en frivillig aftale, der betyder, at der er betaling, herunder eksempelvis nedsat forpagtningsafgift, for at dyrke et areal uden pesticider og gødning.

Du kan til gengæld søge permanent ekstensivering til arealer, der kun er omfattet af ét af de nævnte forbud, altså f.eks. kun forbud mod at tilføre pesticider.

Styrelsen anvender kortdata (læs mere i kapitel 2.3.4) som grundlag for at vurdere, om der kan være eksisterende forbud af betydning for tilskudssatsen, herunder f.eks. § 3-registreringer. Her bruger Styrelsen et udtræk fra Danmarks Miljøportal fra 1. juli 2024 samt et supplerende udtræk fra 31. december 2024 (læs mere i tabel 1 nedenfor). Hvis du har kendskab til, at et § 3-registreret areal er på vej til at blive afregistreret inden 1. januar 2025, skal du oplyse dette, når du søger tilsagn. Læs mere i kapitel 2.3.4.

Arealet må gerne efterfølgende (dvs. efter tilsagnsstart) vokse ind § 3-beskyttelse.

2.3.4 Arealer med andre reguleringer

Overordnet set kan du ikke søge permanent ekstensivering til arealer, der er omfattet af restriktionerne i tabel 1. I Internet Markkort (IMK) er der kortlag tilgængelige, som du kan slå til og se, om din mark overlapper med arealer omfattet af regulering, der kan få betydning for tilskudssatsen. Hvis du åbner et ansøgningsskema, er de relevante kortlag vist, og valideringer slår ud. Husk at du skal gøre Styrelsen opmærksom på regulering (jf. kapitel 2.3.4), som ikke fremgår af kortene, når du søger. Læs mere om, hvordan du udfylder ansøgningsskemaet i bilag 1.

For de fleste af kortlagene er der opsat en validering, som gør dig opmærksom på, at der er overlap mellem kortlaget og den mark, du er ved at indtegne. For kortlaget over byzoner og lignende er der imidlertid ikke en validering. Du skal derfor være opmærksom på dette kortlag, når du søger. Skulle du overse et areal i dette kortlag ved ansøgningen, tjekker vi for overlap i sagsbehandlingen.

Tabel 1: Oversigt over typer af regulering som kan have betydning for tilskudssatsen samt hvilke kortlag vi har i IMK med oplysninger om disse reguleringstyper.

Omfattet af anden regulering (eksempler)	Navn på kortlag i IMK som du kan slå til
• Beskyttet § 3-areal jf. naturbeskyttelsesloven	"§3 2024 – permanent ekstensivering" (udtræk fra Danmarks Miljøportal pr. 1. juli 2024)

	"§3 søer 2024 - permanent ekstensivering" (udtræk fra Danmarks Miljøportal pr. 1. juli 2024) Når vi sagsbehandler din ansøgning, bruger vi også et udtræk over § 3-registrerede arealer fra Danmarks Miljøportal, som dækker perioden fra 1. juli frem til og med 31. december 2024. Hvis vi ved sagsbehandlingen kan se, at din ansøgte mark overlapper med et nyregistreret § 3-areal, modtager du en høring. Du skal være opmærksom på, at du ikke kan få permanent ekstensivering til arealer, der ved tilsagnsperiodens begyndelse er beskyttet efter § 3 i naturbeskyttelsesloven, selvom arealet ikke er registreret som et § 3-areal. Arealet vil i det tilfælde være omfattet af et forbud mod gødskning, sprøjtning og omlægning. Hvis du får kendskab til, at du har søgt til et areal, der er § 3-beskyttet, men som ikke fremgår af § 3-kortlaget inden tilsagnsstart, skal du kontakte os.
• Omfattet af fredning med fredningsbestemmelser, der kan omfatte forbud, der udelukker arealet fra tilskud	"Fredede arealer med dyrkningsrestriktioner" OBS. ikke alle arealer er udelukket fra tilskud (f.eks. hvis der kun er et sprøjteforbud på arealet og ikke andre forbud, læs kapitel 2.3.3)
• Aftale om grundvandsbeskyttelse eller lignende med regulering, der kan omfatte forbud, der udelukker arealet fra tilskud	"Arealer med pesticidfri og gødningsfri drift 2024". OBS. ikke alle arealer er udelukket fra tilskud (f.eks. hvis der kun er et sprøjteforbud på arealet og ikke andre forbud, læs kapitel 2.3.3)
• 3-metersbræmmer	"3-meterbræmmer 2024"
• 25-meters beskyttelseszoner omkring vandboringer	"Vandboringer 2024"
• GLM-fortidsminder	"GLM fortidsminder 2024"
• GLM-søer	"GLM søer 2024"

2.3.5 Øvrige arealer der er udelukket fra tilskud

Derudover er følgende arealer også udelukket fra tilskud under permanent ekstensivering:

- Arealer med eksisterende skov (over 0,5 ha). Hvis arealet med træer er større end 0,5 ha, vil det blive betragtet som skov jf. definitionen af skov i § 3 i bekendtgørelsen om permanent ekstensivering. Hvis arealet med træer er under 0,5 ha, og i løbet af referenceperioden har været indberettet korrekt som et støtteberettiget areal iht. permanent ekstensivering (jf. afgrødekoderne oplistet i bilag 1 og 2 til bekendtgørelsen), så vil et areal med træer under 0,5 ha som udgangspunkt kunne få tilskud til permanent ekstensivering.
- Andre arealer, der også vil være udelukket fra permanent ekstensivering fremgår af nedenstående oversigt:

Udelukket fra tilskud	Navn på kortlag i IMK som du kan slå til
• Arealer med status af eksisterende byzone- eller sommerhusområde, fremtidigt byzone- eller sommerhusområde jf. kommuneplanens rammedel eller areal i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål eller til offentlige formål	"Arealer udelukket fra permanent ekstensivering 2024 – lokal- og kommuneplanlagt"
• Arealer med etablerede solceller	"Solcelleanlæg 2023"
• EU finansieret projektjord	"EU-finansieret projektjord"

- Tidligere etablerede vådområde- og lavbundsprojekter

Etablerede projekter kan ses i kortgruppen "Vandprojekter"

2.3.6 Er der fejl i registreringen af dine arealer?

Hvis du mener, at § 3-registreringen ikke er korrekt, kan du alligevel søge permanent ekstensivering til et areal, der i kortmaterialet er omfattet af § 3-registrering, hvis du opfylder betingelserne beskrevet i dette kapitel.

En tilsvarende mulighed gælder for arealer, der er registreret med status af byzone eller sommerhusområde fremtidigt byzone- eller sommerhusområde jf. kommuneplanens rammedel eller areal i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål eller til offentlige formål.

Det er så en forudsætning for at få tilsagn:

- at du angiver i ansøgningsskemaet, at du har bedt kommunen om at ændre den pågældende registrering, og
- Styrelsen senest 1. februar 2025 har modtaget en erklæring fra kommunen om, at arealet ikke længere er omfattet af den pågældende registrering.

Hvis du vil læse om reglerne

Til dette afsnit har vi brugt:

- §§ 7, 8 og 9 i bekendtgørelse nr. 984 af 26. august 2024 om tilskud til permanent ekstensivering

3. Hvilke krav skal du opfylde på arealet?

Når du søger permanent ekstensivering, skal du opfylde en række krav i både den ét-årige tilsagnsperiode og den efterfølgende periode, hvor der er tinglyst en servitut med disse krav.

3.1 Du skal opfylde en række krav i tilsagnsperioden – og efter tilsagnsperioden

Når du får tilsagn om permanent ekstensivering, skal du opfylde en række krav (f.eks. forbud mod gødskning og brug af pesticider) i den ét-årige tilsagnsperiode fra 1. januar – 31. december 2025. Du skal være opmærksom på, at disse krav også bliver tinglyst på arealet. Denne servitut gælder efterfølgende permanent på arealet. Du kan læse mere om tinglysning i kapitel 3.10. I de kommende kapitler kan du læse om de krav, som tilsagnsarealet bliver omfattet af.

3.2 Arealet skal henligge som ekstensivt græs- eller naturareal

Arealet skal, uanset hvad der tidligere har været på arealet, henligge som et ekstensivt græs- eller naturareal i både tilsagnsperioden og den efterfølgende periode. Plantedækket kan godt bestå af naturligt fremspirede planter. Hvis du har græssende dyr på arealerne, skal du sikre, at overgræsning undgås, og plantedækket opretholdes.

Du kan i 2025 også tilså arealet med hjemmehørende arter, hvis arealet har en lav naturværdi, læs kapitel 3.6.

Du må gerne bruge arealet som et græsareal, f.eks. må du gerne tage slæt på arealet eller lade det afgræsse, læs mere i kapitel 3.11. Du må også gerne anvende arealet til rørskeer eller lignende.

Du må ikke anvende arealet til at dyrke afgrøder. Det betyder, at du ikke må anvende arealet til dyrkning eller produktion af bl.a.:

- frø
- energiafgrøder
- prydvækster
- pyntegrønt
- juletræer
- skovproduktion

Hvis du ønsker at søge grundbetaling på arealet, skal du være opmærksom på, at du også opfylder betingelserne for grundbetalingsordningen, herunder aktivitetskravet. Vær opmærksom på, at der gælder nogle særlige forhold vedr. lavskov (se kapitel 3.2.3).

3.2.1 Du skal huske rydningspligten

Du skal også være opmærksom på, at du i udgangspunktet også skal opfylde betingelserne på arealet i forhold til rydningspligten. Rydningspligten betyder, at du skal vedligeholde alle dine frijorder og arealer med landbrugspligt, så opvækst af træer og buske ikke bliver mere end fem år gamle, da tilgroning kan true lysåbne arealers indhold af planter og dyr.

[Rydningspligt](#)

Hvis du ønsker at lade arealet gro til med buske og træer mhp at etablere et naturområde eller skov, skal du anmelde arealet hos kommunen, og dermed kan du undlade at opfylde rydningspligten på arealet. Derudover gælder, at småbiotoper op til 1 ha er undtaget fra rydningspligten.

[Etablering af anden natur](#)

[Etablering af skov](#)

3.2.2 Må jeg etablere skov på arealet?

Som udgangspunkt vil det ikke være tilladt at etablere skov eller tilplante arealet med træer. Tilplantning vil således kræve dispensation fra forbud om omlægning. Vi forventer at have en restriktiv praksis i forhold til at tillade skovrejsning og øvrig tilplantning med træer. Vi forventer at dispensere i særlige tilfælde, f.eks. til større skovrejsningsprojekter. Derimod forventer vi ikke at give dispensation til mindre skovrejsningsprojekter, herunder f.eks. vildtremiser og læhegn.

Skov på arealet, som du har fået dispensation til at etablere, eller som er kommet gennem naturlig tilgroning, må ikke anvendes til skovproduktion. Du kan læse mere om naturlig tilgroning i kapitel 3.2.1 og 3.11. Du skal være opmærksom, at der fortsat vil gælde et krav om at medvirke i eventuelle konkrete vådgøringsprojekter. Dette er beskrevet i kapitel 3.9.

3.2.3 Vær opmærksom på arealer med træer der har været anvendt til lavskovsproduktion

Du skal være særlig opmærksom i forhold til arealer, der består af træer, der kan anvendes til energiafgrøder/lavskov, da du ikke må anvende disse arealer til produktion, når du indgår i permanent ekstensivering. Det betyder, at arealet ikke længere er tilskudsberettiget til grundbetaling efter de almindelige regler. Under grundbetalingsordningen gælder en vedligeholdelsespligt for arealer med lavskov, der sikrer, at hovedafgrøden ikke bliver overgroet med ukrudt. Derudover gælder et stævningskrav (hvert 10. eller 20. år afhængig af arten) for både at sikre en produktion, og arealerne ikke bliver til egentlig skov. Læs mere om krav til grundbetaling for arealer med energiafgrøder/lavskov i

[Vejledning om Grundbetaling](#)

Bestemmelsen om, at arealer med energiafgrøder/lavskov ikke må anvendes til produktion, medfører, at arealet ikke længere vil være omfattet af undtagelsen fra rydningspligten. Hvis der ikke er en produktion på arealet, vil arealet blive betragtet som skov (hvis over 0,5 ha) – se kapitel 3.2.2. Hvis arealet skal være undtaget rydningspligten, skal du anmelde arealet til kommunen som skov (se kapitel 3.2.1).

3.2.4 Må jeg have solceller på arealet?

Der må ikke være opsat solceller eller påbegyndt anlægsarbejde med opsætning af solceller på arealet ved tilsagnsperiodens start den 1. januar 2025. Det er dog muligt efterfølgende at opstille solceller på arealet, hvis dette godkendes af relevante myndigheder. Opsætning af solceller vil bl.a. kræve kommunens tilladelse, men det kan også kræve tilladelse fra andre myndigheder. Opsætningen af solceller efter 1. januar 2025 kræver ikke forudgående dispensation fra styrelsen. Du skal være opmærksom på, at de tinglyste forbud på det permanent ekstensiverede areal skal overholdes efter etableringen af solceller. Det gælder forbuddet mod jordbearbejdning, gødskning og sprøjtning, samt at der kan komme konkrete vådgøringsprojekter som beskrevet i kapitel 3.9.

3.3 Forbud mod pesticider

Du må ikke bruge pesticider på arealer, hvor du har et tilsagn om permanent ekstensivering. Forbuddet gælder også pesticider, der er godkendt til økologisk jordbrugsproduktion.

Du kan i særlige tilfælde opnå en dispensation, hvis du f.eks. skal bekæmpe kæmpebjørneklo samt giftige eller aggressive ukrudtsarter, læs mere i kapitel 9.2. Du skal være opmærksom på, at du evt. også skal søge dispensation hos f.eks. kommunen.

3.4 Forbud mod gødskning

Du må ikke bruge gødning på arealer, hvor du har et tilsagn om permanent ekstensivering. Forbuddet gælder både kunstgødning, husdyrgødning som gylle og dybstrøelse samt andre gødningstyper som f.eks. grøngødning. Forbuddet gælder dog ikke den gødning, der efterlades af græssende husdyr.

Du må heller ikke tilføre jordforbedringsmidler herunder bl.a. kalk eller præparater, der anvendes i biodynamisk jordbrug.

3.5 Forbud mod omlægning

Du må som udgangspunkt ikke omlægge arealer, hvor du har et tilsagn om permanent ekstensivering (se dog kapitel 3.11). Det betyder, at du ikke må jordbehandle arealet, dvs. du må ikke pløje, harve eller fræse arealet. Du må i udgangspunktet heller ikke tilså eller tilplante arealet i tilsagnsperioden (se dog kapitel 3.6). Nygravning af grøfter eller etablering af nye dræn er i udgangspunktet også omfattet af forbuddet, læs også kapitel 3.11.

3.6 Undtagelse fra forbud om jordbehandling og såning i 2025

På arealer med en lav HNV (Høj Natur Værdi) under 5 (se link til kort nedenfor) er der dog i 2025 en undtagelse fra forbud mod jordbehandling og såning, hvis formålet er at fremme biodiversiteten på markerne.

Du kan i løbet af tilsagnsperioden dvs. 2025 lave den nødvendige jordbehandling og udså en blanding af hjemmehørende plantearter eller anvende høslæt-materiale fra egnede donor-arealer med henblik på at sprede frø. Er du i tvivl om, hvilke arealer, der kan være egnede som donor-arealer, kan du med fordel kontakte f.eks. en naturmedarbejder i din kommune. Hvis du vil søge grundbetaling til arealet, og du ikke i forvejen har en afgrøde fx græs på marken, skal du være opmærksom på, at udsåningen skal ske senest 30. april, se også kapitel 3.11. Jordbearbejdningen og udsåningen kræver således ikke dispensation fra Styrelsen i 2025, men i efterfølgende år vil det kræve en dispensation, hvis du ønsker at jordbehandle og udså hjemmehørende arter.

Om udsåning af hjemmehørende plantearter

Du skal være opmærksom på, at mange af de gængse bestøverblandinger og blomsterblandinger, der kan købes på markedet, *ikke* er omfattet af undtagelsen fra forbuddet mod såning, da disse blandinger ofte vil indeholde arter, der kategoriseres som ikke-hjemmehørende. Det gælder bl.a. arter som solsikke og honningurt. Udsår du således aktivt en blanding udelukkende bestående af ikke-hjemmehørende arter, kan du derfor risikere en sanktion. Naturlig fremspiring er ikke omfattet af risikoen for sanktion.

Almindelige afgrøder, herunder diverse kornsorter og forædlede græsser, er i denne sammenhæng ikke defineret som godkendte hjemmehørende plantearter til udsåning.

Udsåning af kløvergræsblandinger bør undgås, da de kan dominere arealet i årtier og modvirker ordningens formål ift. biodiversitet.

I vejledningens bilag 2 er angivet en liste over anbefalede hjemmehørende arter/urter til udsåning. Listen er udarbejdet på baggrund af bidrag fra Århus Universitet. Er du i tvivl om, hvorvidt en art, der ikke er på listen i bilag 2, er hjemmehørende eller ej, kan du slå den op i databasen arter.dk.

Her kun du under 'Herkomst' se, om den har en 'Naturlig forekomst' eller f.eks. er 'Introduceret' (ikke-hjemmehørende) eller 'Invasiv' (ikke-hjemmehørende). Haveplanter er ikke med i databasen.

Bemærk, at mulighederne for jordbearbejdning og tilsåning med hjemmehørende arter for arealer med tilsagn om permanent ekstensivering ikke gælder på arealer med en HNV-værdi på 5 eller derover. Det vil sige, at hvis en del af en mark har en HNV-værdi over 5, så må du ikke jordbehandle og tilså på denne del af marken.

Der kan i særlige tilfælde dispenseres fra kravet om, at der ikke må jordbearbejdes og udsås på arealer med en HNV-værdi på 5 eller derover. Du kan se et kort over HNV-værdien for et areal i Styrelsens Internet Markkort (IMK) eller på

[Styrelsens MiljøGIS \(for 2024\)](#)

3.7 Forbud mod tilskuds fodring

Du må gerne lade dine eller andres husdyr græsse på arealer, hvor der er et tilsagn om permanent ekstensivering. Du må dog ikke tilskudsfodre husdyr på arealer med tilsagn om permanent ekstensivering. Der er dog en undtagelse ift. kalve under 6 måneder, som må fodres i kalveskjul. Du må også gerne give husdyrene halm til strøelse samt mineraler f.eks. i form af slikkesten. Håndfodring som lokkemiddel anses heller ikke som tilskudsfodring. Dyrene må gerne være på stald om natten.

Bemærk, at forbuddet mod tilskudsfodring også omfatter tilskudsfodring af vildt, f.eks. rådyr, ænder og fasaner.

I særlige tilfælde kan der gives dispensation fra forbud om tilskudsfodring. Vi kan eksempelvis dispensere fra forbuddet mod tilskudsfodring for dyr, der græsser ude hele året, hvis arealet i en længere periode i vinterhalvåret er snedækket, læs om dispensation i kapitel 9.2. Vi giver ikke tilladelse til tilskudsfodring alene, fordi der er udsat for mange dyr på arealet. Du kan også læse om forbud mod overgræsning i kapitel 3.2.

3.8 Erosion

Aktiviteter, bortset fra afgræsning, som ejere og forpagtere iværksætter eller tillader på den del af arealerne, der ligger nærmere end 5 meter fra åbne vandløb, søer over 100 m² og kystlinjer, skal udføres på en måde, der ikke medfører erosion af nævnte del af arealerne. Afstanden regnes fra vandløbets eller søens øverste kant eller for så vidt angår kystlinjer fra årets normale højeste vandstandslinje.

3.9 Arealet skal indgå i klima- eller vandprojekt.

Du er som ejer forpligtiget til at lade arealet indgå i et af følgende projekter, som en offentlig myndighed på et senere tidspunkt sætter i gang:

- etablering af kvælstofvådområde*
- etablering af fosforvådområde*
- etablering af naturlige vandstandsforhold (kun igangværende projekter)*
- etablering af lavbundsområde*
- etablering af fysiske vandløbsindsatser på landbrugsjorder*
- kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering**
- nationale klima-lavbundsprojekter

* Under Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL)

** Under Den Europæiske Hav, Fiskeri og Akvakulturfond (EHFAF)

Du er forpligtiget til at indgå i et af de nævnte projekter, selvom du ikke får yderligere kompensation ved at indgå i projektet. I forbindelse med at projektet gennemføres, vil den tinglyste servitut fra permanent ekstensivering blive erstattet af en servitut, som gælder for hele projektarealet.

Du kan i de fleste tilfælde få en indikation af, om din mark potentielt kan komme i betragtning til at indgå i et senere vådområde- eller lavbundsprojekt ved et kigge på et kort over lavbundslande/kulstofrige lavbundslande. I kommuneplanen vil du desuden kunne se, hvilke lavbundsarealer, kommunen har udpeget som arealer, der kan være egnet til etablering af et vådområde. Er du i tvivl ift. din konkrete mark, kan du kontakte din kommune og spørge dem, om dit areal potentielt vil indgå i et af de ovenfor oplistede projekter.

3.9.1 Arealet kan indgå i andre typer af projekter - frivilligt

Arealer, der er omfattet af permanent ekstensivering, kan i visse tilfælde indgå i andre typer projekter, f.eks. visse andre projekter om vandløbsrestaurering eller naturgenopretning. Det vil være frivilligt for dig at indgå i sådanne projekter, og du er ikke forpligtiget jf. regler i permanent ekstensivering til at deltage i disse projekter.

Ofte vil projekter som de ovennævnte medføre, at der skal ske en form for jordbehandling på arealerne. Du skal derfor søge dispensation hos Styrelsen, inden projektet iværksættes. Vi foretager en vurdering af, om vi kan tillade projektet. Det er en forudsætning for dispensationen, at projektet ikke strider mod formålet med den permanente ekstensivering, dvs. at fremme miljø, klima og biodiversitet.

3.10 Vi tinglyser servituten

Når du søger om tilsagn om permanent ekstensivering, accepterer du samtidig, at der bliver tinglyst en servitut på arealet med bl.a. de bestemmelser, der fremgår af kapitel 3.1 – 3.9. Disse restriktioner skal også opfyldes efter udløb af tilsagnsperioden, med mindre Styrelsen dispenserer fra disse bestemmelser. Bemærk at det også kan kræve dispensation fra anden relevant myndighed.

Det er Styrelsen, der tinglyser servituten. Det er også Styrelsen, der betaler for udgifterne til tinglysning. Du skal huske at underskrive servituten senest 4 uger, efter at vi har oprettet servituten. Hvis du ikke underskriver servituten, bortfalder tilsagnet.

Hvis du har overdraget arealet til anden side, før du har underskrevet servituten, så er du som tilsagnshaver forpligtiget til at sørge for, at den nye ejer underskriver servituten. Tilskuddet udbetales til den bedrift, der har søgt tilsagn og udbetaling af tilskud.

3.11 Hvad må jeg gøre på arealet?

Nedenfor er oplistet nogle eksempler på, hvad du gerne må gøre på arealet, uden at det som udgangspunkt kræver dispensation fra Styrelsen. Derudover giver vi også eksempler på tiltag, du i udgangspunktet kan forvente at få dispensation til.

- Du må gerne slå græsset eller tage et slæt på arealet. Du må også gerne lade arealet afgræsse. Hvis du har græssende dyr på arealerne, skal du sikre, at overgræsning undgås, og plantedækket opretholdes. Hvis du vil fremme arealets naturværdi dvs. øge biodiversiteten, kan det anbefales, at arealet enten afgræsses, eller du tager et årligt slæt på arealet, hvor plantematerialet fjernes fra arealet. Af hensyn til ynglende vildt og fugle anbefaler vi, at du ikke tager et slæt i perioden 1. maj – 20. juni.
Hvis du vil fremme blomstrende urter, kan det være en fordel, at et eventuelt slæt tages i perioden mellem 1. oktober og 15. april.
- Du må gerne lade arealet ligge hen mhp. naturlig tilgroning med buske og træer. Du skal dog være opmærksom på rydningspligten (jf. kapitel 3.2.1). En undtagelse fra rydningspligten kræver, at du anmelder arealet hos kommunen (se kapitel 3.2.1). Skov, som er kommet gennem naturlig tilgroning, må ikke anvendes til skovproduktion.
- Dyrene må gerne gå på arealet hele året, hvis reglerne om god dyrevelfærd er opfyldt. Det vil i mange tilfælde forudsætte, at der er adgang til læ og tørt leje, læs også kapitel 3.7 om strø halm på arealet. Hvis du har græssende dyr på arealerne, skal du samtidig være opmærksom på, at arealet ikke overgræsses, og plantedækket opretholdes. Læs også kapitel 3.2. Vær opmærksom på, at du som udgangspunktet ikke må tilskuds fodre dyrene (se også kapitel 3.7).
- Etablering af vandhuller eller paddeskrab på tilsagnsarealet kræver ikke dispensation fra Styrelsen. Du skal dog være opmærksom på, at det kan kræve tilladelse fra kommunen i henhold til planloven. Du skal også være opmærksom på, at tilskuds fodring af vildt, herunder ænder, ikke er tilladt (jf. kapitel 3.7).
- Du kan i 2025 udså frø af hjemmehørende plantearter på arealer med HNV-værdi under 5 (se også kapitel 3.6). Udsåning efter 2025 vil kræve dispensation fra Styrelsen.
- Du må gerne vedligeholde eksisterende dræn/dræningsanlæg. Derimod vil f.eks. nydræning, ændringer af eksisterende dræns placering, herunder nedlægning af drænrør i større dybde end hidtil som udgangspunkt ikke være tilladt.
- Har du søgt permanent ekstensivering til en mark, må du ikke dyrke arealet fra 1. januar 2025. Hvis der er en afgrøde (f.eks. korn) på marken 1. januar 2025, må du gerne tage et slæt af afgrøden i 2025, mens afgrøden er

grøn dvs. inden modenhed. Dette sidestilles med at tage slæt af græs. Efter du har taget slættet, skal marken henligge mhp., at der kan etablere sig et naturligt plantedække. Du må også jordbearbejde og udså hjemmehørende plantearter, se kapitel 3.6.

Hvis du ønsker at udføre andre tiltag på arealerne, der kræver jordbehandling, kan du ansøge om dispensation hos Styrelsen. Tiltagene skal understøtte ordningens formål, f.eks. ordningens biodiversitetsformål. Eksempler på tiltag, som vi forventer at kunne give dispensation til, omfatter f.eks. tiltag i forbindelse med naturgenopretningsprojekter, herunder aktiv omdannelse af tidligere landbrugsjord til natur (f.eks. jordbearbejdning som dybdepløjning, hydrologiprojekter m.m.). Du skal også være opmærksom på, at tiltagene kan kræve tilladelse fra andre myndigheder. Du kan læse mere om, hvordan du søger dispensation i kapitel 9.2.

3.12 Du kan søge permanent ekstensivering til arealer, hvor der var efterafgrøder i 2024

Hvis du har haft efterafgrøder på et areal, skal du i udgangspunktet have en vårsået afgrøde på arealet året efter. Du er dog undtaget fra dette krav, hvis du har søgt permanent ekstensivering. Det vil sige, at du godt kan søge tilsagn om permanent ekstensivering til arealer, hvor der var efterafgrøder i efteråret 2024 og samtidig opfylde betingelserne jf.

[Bekendtgørelse om næringsstofreducerende tiltag og dyrkningsrelaterede tiltag i jordbruget](#)

3.13 Information om tilsagnet på erhvervsmæssig hjemmeside

Hvis du har en erhvervsmæssig hjemmeside, der vedrører din bedrift, skal du på denne hjemmeside informere offentligheden om, at du modtager tilskud under Landdistriktsprogrammet. En erhvervsmæssig hjemmeside er en hjemmeside, der har et kommercielt formål og en sammenhæng med tilskuddet som f.eks. salg af afgrøder, kød eller æg fra egen bedrift, reklame for gårdbutik eller pluk selv-frugt i tilknytning til din bedrift.

Hvis du har en erhvervsmæssig hjemmeside, skal du oplyse webadressen i din ansøgning om direkte støtte -Fællesskemaet på siden "Udbetaling af tilskud" i rubrikken "Erhvervsmæssige hjemmesider"

På din erhvervsmæssige hjemmeside skal du indsætte følgende:

- En kort beskrivelse af formålet med permanent ekstensivering og resultatet af tilskuddet
- EU's logo
- Teksten: »Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne: Danmark og Europa investerer i landdistrikterne«

Informationen skal ligge på hjemmesiden i hele tilsagnsperioden, dvs. i hele 2025 eller indtil hjemmesiden nedlægges. For at overholde kravet om at beskrive formålet og resultatet af ordningen på din erhvervsmæssige hjemmeside kan du f.eks. skrive:

"Bedriften har modtaget EU-medfinansieret tilskud til permanent ekstensivering til landbrugsarealer med henblik på at reducere udledningen af drivhusgasser, begrænse kvælstofudvaskning og fremme biodiversitet."

Du finder en skabelon til EU-logo, som du kan sætte ind på din hjemmeside:

[Skabelon til logo.](#)

Hvis du vil læse om reglerne

Til dette afsnit har vi brugt:

- §§ 10, 11, 12, 13 og 14 i bekendtgørelse nr. 984 af 26. august 2024 om tilskud til permanent ekstensivering
- § 4, stk. 2 i bekendtgørelse om næringsstofreducerende tiltag og dyrkningsrelaterede tiltag i jordbruget for planperioden 2024/2025 (plantedækkebekendtgørelsen)

4. Tilskudssatser

Her kan du læse om tilskuddets størrelse, og hvordan vi beregner tilskudssatser. Tilskuddet udbetales som et engangsbeløb.

4.1 Hvor stort er mit tilskud?

Tilskuddet, som du får udbetalt, afhænger af, hvordan du anvendte dine marker i referenceperioden 2021-2023. Når vi fastsætter tilskuddets størrelse, tager vi udgangspunkt i, hvilke afgrødekoder, som du anmeldte arealet med i fællesskemaerne for perioden 2021-2023. Vi forudsætter, at arealerne var anmeldt korrekt. Vi udbetaler hele tilskuddet som et engangsbeløb.

Hvis din mark var anmeldt korrekt i Fællesskemaet med en afgrødekode for omdrift (jf. bilag 1 til bekendtgørelsen) i mindst ét år i referenceperioden 2021-2023, vil du som udgangspunkt få udbetalt 82.500 kr./ha som engangsbeløb (tilsagnstype 84).

Hvis din mark ikke har været anmeldt nogen af årene 2021-2023 med en afgrødekode for omdrift, men et eller flere af årene i referenceperioden var anmeldt med en afgrødekode for permanent græs eller plejetilsagn med græs (jf. bilag 2 til bekendtgørelsen), får du som udgangspunkt udbetalt 35.500 kr./ha som engangsbeløb (tilsagnstype 83).

Et areal får status som permanent græs, når arealet har været udlagt med græs i fem år eller mere. Det gælder også, hvis arealet har været jordbearbejdet og genetableret med nyt græs. Du kan læse mere om permanent græs i

[Vejledning om grundbetaling og tilskudsberettigede arealer](#)

Eksempler på beregning af sats for græsarealer

Eksempel 1: Hvis din mark var anmeldt med en afgrødekode for permanent græs f.eks. afgrødekode 252 (permanent græs, normalt udbytte) i 2021 og 2022, men vårbyg i 2023, så vil du få udbetalt 82.500 kr./ha.

Eksempel 2: Hvis din mark var anmeldt med afgrødekode for omdriftsgræs f.eks. afgrødekode 263 (Græs uden kløvergræs, omdrift) i 2021 (som år 5 med græs) og er anmeldt som permanent græs f.eks. afgrødekode 252 (permanent græs, normalt udbytte) i 2022 og 2023 (dvs. år 6 og 7 med græs), så vil du også få udbetalt 82.500 kr./ha.

Du kan se hvilke afgrødekoder, der giver henholdsvis høj eller lav sats i bilag 1 og 2 i

[Bekendtgørelse om tilskud til permanent ekstensivering](#)

Du skal dog være opmærksom på, at satserne er med forbehold for betydningen af f.eks. anden eksisterende regulering på arealet jf. kapitel 2.

Hvis der er fejl i de afgrødekoder, der er registreret i fællesskemaet for de pågældende år, og dette har medført at arealanvendelsen i ansøgningsskemaet er forkert, kan du rette dette i ansøgningsskemaet (se bilag 1 for en beskrivelse af ansøgningsskemaet). Hvis arealet er angivet som omdrift i ansøgningsskemaet, men skal ændres til

permanent græs, kræves ikke dokumentation for ændringen. Er der derimod tale om ændring, hvor du ønsker at ændre arealanvendelse fra permanent græs til omdrift, skal du sende dokumentation for den korrekte arealanvendelse samt skrive en bemærkning. Du kan dokumentere arealanvendelsen ved at indsende luftfotos eller georefererede billeder fra marken. Du sender dokumentationen via ansøgningsskemaet. Vi skal have modtaget denne dokumentation senest ved ansøgningsfristen den 29. november 2024.

4.2 Du kan se tilskuddets størrelse i det vejledende referencekort 2021-2023

Når du søger permanent ekstensivering, kan du i det vejledende referencekort se tilskuddets størrelse, dvs. om du som udgangspunkt kan forvente at få udbetalt 82.500 eller 35.500 kr./ha – eller om du ikke kan søge permanent ekstensivering til din mark.

Du kan læse mere om det vejledende referencekortet i kapitel 5.3.

4.3 Hvornår får du tilskuddet udbetalt?

Vi forventer at du får tilskuddet udbetalt i december 2025. Tilskuddet udbetales som et éngangsbeløb.

Hvis du vil læse om reglerne

Til dette afsnit har vi brugt:

- §§ 19 og 20 i bekendtgørelse nr. 984 af 26. august 2024 om tilskud til permanent ekstensivering

5. Hvordan søger du?

Du skal søge permanent ekstensivering i et særligt ansøgningsskema, som du finder i Tast selv. Du skal også indtegne dine marker.

5.1 Hvordan søger du permanent ekstensivering?

Hvis du vil søge permanent ekstensivering, skal du udfylde og indsende skemaet "permanent ekstensivering", som du kan finde i Styrelsens

[Tast selv](#)

Du skal også indtegne de marker, som du søger permanent ekstensivering til. Du indtegner markerne i Internet Markkort (IMK). Du skal indtegne markerne, så de har nøjagtig den størrelse og beliggenhed, som du vil søge permanent ekstensivering til. Arealer, som du ikke indtegner, får du ikke permanent ekstensivering til.

Du kan læse i bilag 1, hvordan du indtegner dine marker samt udfylder og indsender skemaet "permanent ekstensivering."

5.2 Frist

Din ansøgning om permanent ekstensivering skal være Styrelsen i hænde senest kl. 23.59.59 den 29. november 2024. Ansøgningen skal være indsendt i Tast selv.

5.3 Referencekort 2021-2023

Vi har udarbejdet et referencekort ('Referencekort PE 2021-2023'), som du kan finde i Internet Markkort (IMK) under kortgruppen "Vandprojekter" samt i Styrelsens MiljøGIS. Referencekortet er vejledende, da det dels er med forbehold for, at det er de indberettede afgrødekoder, vi tager udgangspunkt i, dels tager kortet ikke højde for al regulering med betydning for satsen. I kortet er der taget højde for følgende regulering:

- § 3 (pr. 1. juli 2024)
- 3 metersbræmmer
- 25 meter beskyttelseszoner
- Forbud om gødsning og sprøjtning ifm. grundvandsbeskyttelse, som vi har kendskab til

Når du ansøger, vil der være valideringer, der aktiveres, hvis du indtegner et areal, hvor der f.eks. er overlap til § 3 eller noget af den anden regulering, vi har kendskab til, og som er understøttet af kortlag.

Du skal være opmærksom på, at du ikke kan få tilskud, hvis eksempelvis der er indgået aftale med f.eks. kommunen om, at arealet ikke må gødes og sprøjtes, og vi ikke har kendskab til aftalen. Hvis du mener, at der er fejl i kortet, skal du skrive en bemærkning, når du søger tilsagn.

Referencekortet er udarbejdet på baggrund af de afgrødekoder, der er oplistet i bekendtgørelsens bilag 1 og 2. Arealerne er kategoriseret som hhv. "omdrift" og "permanent græs". Sidstnævnte gruppe omfatter også nogle af miljøtilsagsafgrødekoderne, herunder f.eks. 247, 254 og 318. Afgrødekodelisterne i bekendtgørelsens bilag 1 og 2 indeholder ikke alle afgrødekoder, da flere afgrødekoder er sorteret fra, hvis de er vurderet ikke at være tilskudsberettigede. Disse afgrøder fremgår derfor ikke som tilskudsberettigede af referencekortet. Hvis der i kortet er fundet overlap mellem f.eks. en afgrødekode kategoriseret som omdrift og et § 3-areal, har arealet fået mærket "Ikke tilskudsberettiget" (dvs. 0 kr.).

5.4 Hvilke afgrødekoder skal jeg bruge?

Hvis du i Fællesskema 2025 (eller senere) søger anden landbrugsstøtte f.eks. grundbetaling til dit areal med tilsagn til permanent ekstensivering, skal du anmelde din mark med en afgrødekode. Du skal bruge en af afgrødekoderne i nedenstående tabel. Har du samtidig et tilsagn til pleje af græs- og naturarealer, er det de samme afgrødekoder, du kan vælge imellem. I nogle tilfælde skal du for tilsagn til pleje af græs- og naturarealer anvende afgrødekoden 318. I det tilfælde, er det tilsagnet til pleje af græs- og naturarealer, der er afgørende for valg af afgrødekoden (jf. afgrødekoden 247 i tabel 2).

Arealstatus pauses ikke i tilsagnsåret, hvis dit areal får tilsagn til permanent ekstensivering. Det betyder, at græstællingen fortsætter i tilsagnsåret. Efter sammenlagt fem år med græs vil arealet i det sjette år få status af permanent græs, og arealet skal som udgangspunkt indberettes som permanent græs. Du kan læse mere generelt om græsstatus i

[Vejledning om grundbetaling tilskudsberettigede arealer 2025](#)

Tabel 2: Oversigt over afgrødekoder, der kan bruges på arealer med permanent ekstensivering

Afgrødekode	Navn på afgrødekode	Anvendelse
247	Miljøgræs MVJ-tilsagn (0N), omdrift	Anvendes til landbrugsarealer, der opfylder de almindelige betingelser for grundbetaling (uanset om du søger grundbetaling eller ej), og som var i omdrift før tilsagnets start. Dvs. hvis din mark var i omdrift i 2024, skal du anvende 247. Du skal her være opmærksom på, at arealet da vil indgå i grundlaget for, hvor meget af bedriftens omdriftsareal, der i 2025 skal udgøres af ikke-produktive elementer og -arealer (4 pct. kravet, jf. GLM 10). Du kan læse mere om det i kapitel 6.
254	Miljøgræs MVJ-tilsagn (0 N) permanent græs	Anvendes til landbrugsarealer, der opfylder de almindelige betingelser for grundbetaling (uanset om du søger grundbetaling eller ej), og som før tilsagnets start havde været udlagt med græs og andet grøntfoder i mere end 5 år og derfor betragtes som permanent græs.
318	MVJ ej udtagning, ej landbrugsareal	Anvendes til naturlignende arealer, der ikke opfylder de almindelige betingelser for grundbetaling. Koden kan bruges, hvis der ikke søges grundbetaling, eller hvis der søges grundbetaling til projektarealer (tidligere artikel 32).

Hvis du vil læse om reglerne

Til dette afsnit har vi brugt:

- § 4 i bekendtgørelse nr. 984 af 26. august 2024 om tilskud til permanent ekstensivering

6. Hvilke ordninger kan jeg kombinere med permanent ekstensivering og sammenhæng med konditionalitet (GLM 10)

Du kan søge tilskud fra enkelte andre ordninger på arealer med permanent ekstensivering.

6.1 Hvilke ordninger kan du søge på samme areal?

Hvis du har søgt permanent ekstensivering til et areal, kan du også søge følgende ordninger på samme areal:

- [Grundbetaling](#)
- [Ø-støtte](#)
- [Rydning og forberedelse til afgræsning](#)
- [Pleje af græs- og naturarealer](#)

Hvis du søger de andre ordninger på arealet, skal du naturligvis opfylde betingelser for både permanent ekstensivering og f.eks.

- grundbetaling, hvor du bl.a. skal opfylde aktivitetskravet, eller
- Pleje af græs- og naturarealer, hvor du skal pleje arealet med enten slæt eller afgræsning. Derudover skal du også opfylde betingelserne for at få tilsagn om Pleje af græs- og naturarealer.

Du kan søge permanent ekstensivering til et areal, hvor du i forvejen har et tilsagn om Pleje af græs- og naturarealer. Du skal dog være opmærksom på, at du ikke kan søge permanent ekstensivering til f.eks. § 3-arealer eller visse fredede arealer.

6.1.1 Grundbetaling til projektarealer, art. 4.4.c (tidligere artikel 32)

For ansøgningsåret 2025 vil alle tilsagnsarealer kunne opretholde grundbetalingen til projektarealer pga. den et-årige tilsagnsforpligtelse (artikel 4, stk. 4, litra c), iv, i 2021/2115).

Når den 1-årige tilsagnsforpligtelse udløber, skal arealet leve op til de almindelige forpligtelser, hvis du fortsat vil søge tilskud under grundbetalingsordningen.

Hvis arealet ikke kan leve op til de almindelige støttebetingelser efter tilsagnet udløber, kan du vedlægge en erklæring om grundbetaling til projektarealer til dit Fællesskema 2026, og få en vurdering af arealets mulighed for at være medvirkende til gennemførelse af Vandramme- eller Natura 2000-direktiverne.

Styrelsen har fået afklaret, at permanent ekstensivering ikke generelt set kan betragtes at bidrage til implementering af vandramme-, habitat- og/eller fuglebeskyttelsesdirektiverne. Det vil således forudsætte en konkret vurdering af arealet, hvorvidt det kan være berettiget til grundbetaling til projektarealer.

Grundet tilsagnsforpligtelsen, der gælder for 2025, vil det reelt først være til ansøgningsåret 2026, hvor spørgsmål om mulig medvirken til gennemførelse af vandramme-, habitat- eller fuglebeskyttelsesdirektivet kan være afgørende i forhold til arealets mulighed for at opretholde grundbetalingen.

Du kan læse mere om retningslinjerne for vurdering af bidrag til direktivimplementering her:

Foruden kravet om direktivimplementering er der nogle generelle støttebetingelser, som også skal være opfyldt for at kunne få grundbetaling til projektarealer. Du kan læse mere i

[Vejledning om grundbetaling](#)

I vejledningen om grundbetaling kan du også læse om, hvordan du i fællesskemaet søger om grundbetaling til projektarealer.

Hvis du vil læse om reglerne

Til dette afsnit har vi brugt:

- §§ 8 og 9 i bekendtgørelse nr. 984 af 26. august 2024 om tilskud til permanent ekstensivering

6.2 GLM 10 – mindstekrav om 4 pct. ikke-produktive elementer

Arealer med omdriftsstatus vil indgå i beregningen af, hvor stor en andel af bedriftens areal, der skal udlægges med ikke-produktive elementer og arealer. Dette får også betydning for arealer, der søges permanent ekstensivering til. Det betyder, at marker med permanent ekstensivering, der forinden har været et omdriftsareal, skal indberettes med afgrødekode 247 i Fællesskema 2025, hvis man f.eks. søger grundbetaling til arealet. Arealer anmeldt med afgrødekode 247 medregnes som omdriftsareal i beregningen af 4 pct. kravet, uanset at arealet aldrig bliver til reelt omdriftsareal igen.

Neden for beskrives hvilke muligheder du har for at anvende et areal med afgrødekode 247 til at opfylde af 4 pct. kravet ved at udlægge småbiotoper.

6.2.1 Du kan ikke bruge hele arealet med Permanent ekstensivering til at opfylde 4 %-krav

Bemærk, at det ikke er muligt at anvende hele marken med permanent ekstensivering som en brakmark mhp. at kunne opfylde 4 pct. kravet

6.2.2 Du kan opfylde 4 pct kravet med småbiotoper

Du har mulighed for at anvende dele af marken til opfyldelse af 4 pct. kravet ved at udlægge såkaldte småbiotoper på dine marker med permanent ekstensivering, der har omdriftsstatus før tilsagnsperiodens begyndelse. Det kan du gøre, såfremt følgende er opfyldt:

- Arealet er registreret som omdriftsgræs
- Den enkelte småbiotop max udgør 1 ha
- Der er minimum 5 m mellem småbiotoper, for ikke at blive anset som en sammenhængende småbiotop
- Småbiotoper (i kombination med markkrat) må max udgøre 20 pct. af markens areal under GLM10
- Småbiotoperne fraegnes, hvis arealet i øvrigt bruges til produktion.

Småbiotoper kan bestå af f.eks. udlået græs, tilgroning af træer og buske, eller være våde. Småbiotopen skal indtegnes i FS 2025, hvilket kan betyde, at småbiotopen skal indtegnes, før du har modtaget dit tilsagn til permanent ekstensivering.

Det er ikke et krav, at arealet har været anmeldt som småbiotop i 2024 for at kunne indgå i opfyldelsen af 4 pct. kravet i 2025 under permanent ekstensivering. De områder, der ønskes at blive anvendt som småbiotoper, skal registreres som småbiotoper i det indeværende år (FS 2025). Småbiotoper skal registreres i et særskilt kortlag i IMK.

Eventuelle GLM elementer på marken (søer og fortidsminder) samt 3 m bræmmer vil automatisk blive regnet med i opfyldelsen af 4 pct. kravet. Du skal være opmærksom på, at disse arealer er udelukket fra at kunne indgå i tilsagnet til permanent ekstensivering (bliver automatisk trukket fra når du søger).

Neden for beskrives et konkret eksempel på, hvordan du kan gøre:

Har du f.eks. en mark på 3 hektar, der var i omdrift i 2024 og som i 2025 indberettes med afgrøde 247, har man mulighed for (hvis man ikke omfattes af undtagelsesbestemmelsen, se 6.2.2) at gøre følgende med sin mark:

- Da småbiotopen max må udgøre 20 pct. af arealet (her en mark på 3 ha), må småbiotopen max udgøre 0,6 ha
- I FS25 indtegnes et areal på 0,6 ha; det kan f.eks. være et hjørne, der i forvejen er vandlidende eller det kan være et delområde af marken, der blot får lov til at henligge uslået – hvilket i forvejen er en mulighed under permanent ekstensivering

6.2.3 Undtagelse fra 4 pct. kravet

Nogle bedrifter kan dog undtages fra 4 pct.-kravet, hvis de har mere end 75 pct. af deres omdriftsareal, der anvendes til produktion af græs eller andet grøntfoder, og hvor disse arealer ikke jordbehandles eller omlægges i det indeværende år (samt har en kvælstofnorm på 0). Det drejer sig konkret om afgrødekoderne 247, 264, 285 samt 362. Denne undtagelse kan også omfatte bedrifter med arealer, der måtte indgå i et tilsagn om permanent ekstensivering. Vurderingen af om du er omfattet af undtagelsen sket automatisk i fællesskemaet og du vil i fællesskemaet blive oplyst om dette. Er du omfattet af undtagelsen, og du ønsker at benytte dig af den, skal du ikke længere udlægge mindst 4 pct. af omdriftsarealet til ikke-produktive elementer og arealer. Du kan læse mere om undtagelsen i

[Vejledning om konditionalitet 2024 – Miljøområdet](#)

7. Prioritering af ansøgninger

Hvis der bliver ansøgt tilskud til et større beløb, end der er penge til, prioriterer vi mellem ansøgninger.

7.1 Hvordan prioriterer vi mellem ansøgningerne?

Hvis der blev søgt til et større beløb, end der er afsat midler til, prioriterer vi mellem de indkomne ansøgninger for at opnå den størst mulige effekt af midlerne.

Vi prioriterer mellem ansøgningerne i følgende rækkefølge:

- 1) Ansøgninger, der omfatter kulstofrige lavbundsarealer
[Se arealer i Kulstof22-kortet](#)
- 2) Ansøgninger fra private ansøgere, herunder fonde.
- 3) Ansøgninger fra offentlige institutioner, offentlige virksomheder eller kommunale fællesskaber.

Hvis der ikke er midler til alle ansøgere inden for hver af prioriteringsklasserne 1-3, prioriterer vi ansøgningerne efter den højeste klima- og kvælstofeffekt. Klima- og kvælstofeffekten beregner Styrelsen ud fra dels arealets størrelse, og dels om arealet er et areal i omdrift eller permanent græs. Generelt prioriterer vi arealer i omdrift hø- jere, da vi her får den højeste effekt i forhold til klima og kvælstof-reduktion, når disse arealer ekstensiveres.

Vi beregner klima- og kvælstofeffekten ud fra dels den afgrødekode, der bruges i forbindelse med beregning af satsen og en faktor for henholdsvis klima- og kvælstofeffekten:

Udtagning til permanent eksten- sivering.	Klimaeffekt, tons CO ₂ ækviva- lenter, pr. år pr. ha	Kvælstofeffekt, kg N pr. ha pr. år til kyst
Arealanvendelse svarende til af- grødekode i bilag 1	1,8	13
Arealanvendelse svarende til af- grødekode i bilag 2	0,6	3,7

Eksempel på beregning af klima- og kvælstofeffekt

En mark på 1 ha, der har været anmeldt med hhv. vårbyg og vinterhvede i referen- ceperioden, har en beregnet klimaeffekt på 1,8 og kvælstofeffekt på 13.

En mark på 2,5 ha, der har været anmeldt som permanent græs i referenceperio- den, har en beregnet klimaeffekt på 1,5 ha og kvælstofeffekt på 9,3 ha.

Marken på 1 ha prioriteres altså højere, pga. at den samlet har højere klima- og kvælstofeffekt.

Hvis du vil læse om reglerne

Til dette afsnit har vi brugt:

- § 6 i bekendtgørelse nr. 984 af 26. august 2024 om tilskud til permanent ekstensivering

8. Kontrol og sanktion

I dette kapitel kan du læse om, hvordan vi kontrollerer din ansøgning og dine arealer i den 1-årige tilsagnsperiode, dvs. år 2025 samt den efterfølgende periode. Derudover beskriver vi, hvordan vi sanktionerer, hvis du overtræder forpligtigelser i løbet af tilsagnsperioden.

8.1 Hvad kontrollerer vi?

Når du søger om tilskud, kontrollerer vi din ansøgning administrativt. Vi kontrollerer blandt andet, om du opfylder betingelserne for tilskud på baggrund af dit indsendte skema om tilsagn og udbetaling, din indtegnings i IMK og markblokregisteret. Vi benytter årligt satellitbaseret kontrol til at kontrollere de faktiske forhold på arealet, herunder at arealerne ikke er blevet jordbehandlet. Vi kan desuden komme på uanmeldte fysiske besøg for at kontrollere betingelser, som vi ikke kan kontrollere med satellitdata.

8.2 Hvordan kontrollerer vi?

Styrelsens kontrol skal sikre, at reglerne for udbetaling af tilskud og restriktioner beskrevet i servitutten bliver overholdt.

Vi kontrollerer, at du opfylder betingelser i både tilsagn og servitutten ansøgningerne på flere forskellige måder:

- **Administrativ kontrol.** Vi undersøger, om du opfylder betingelserne for at få tilskud ud fra de oplysninger, du har indberettet via Tast-selv, herunder om flere ansøgere søger om tilskud for det samme areal.
- **Kontrolbesøg på bedriften.** Vi kommer på kontrolbesøg på en del af bedrifterne. Vi varsler som udgangspunkt ikke kontrolbesøg. Det skyldes, at kontrolbesøg kun varsles, hvis varslingen ikke forstyrrer kontrollens formål og effektivitet. Når vi i sjældne tilfælde varsler kontrollen, udfører vi kontrollen inden for 14 dage efter varslingen. Du har pligt til at yde den nødvendige bistand i forbindelse med kontrol af oplysningerne i fællesskemaet, Du skal give adgang til bedriftens arealer samt vise dyrkningsplaner, markplaner, gødningsplaner, nødvendige bilag, registreringer og regnskabsmateriale, forretningsmateriale m.v.

Hvis vi har konstateret, at der er regler, som ikke er overholdt, sender vi en skriftlig høring via Tast-selv. Her får du mulighed for at give dine bemærkninger. Vores kommentarer til dine bemærkninger vil fremgå af den skriftlige afgørelse.

8.2.1 Hvordan kontrollerer vi efter tilsagnsperiodens udløb?

Tilsagnet om permanent ekstensivering udløber 31. december 2025, og derefter gælder en tinglyst servitut på arealet, læs mere i kapitel 3.10. Efter den 31. december 2025 kontrollerer vi løbende betingelserne i servitutten med monitorering af det tinglyste areal ved hjælp af satellitter. Hvis vi herigennem eller på anden vis konstaterer, at du ikke overholder betingelserne i servitutten, kan vi meddele de forbud eller påbud, der er nødvendige for overholdelse af servitutten. Overtrædelser, der sker efter tilsagnsperiodens udløb, har ikke betydning for tilskuddet, men du er forpligtiget til at genoprette tilstanden på arealet. - Du kan læse mere om den satellitbaserede kontrol på vores hjemmeside:

[Satellitbaseret kontrol](#)

8.3 Hvis du ikke opfylder betingelserne i tilsagnsperioden

Hvis vi ved kontrollen konstaterer, at du har overtrådt betingelserne, afhænger konsekvensen først og fremmest af, hvilken betingelse der er overtrådt. Vi vurderer din sag afhængig af, om det er en overtrædelse af:

- kriterier for tilskudsberettigelse,
- forpligtelser

Kriterier for tilskudsberettigelse er grundlæggende betingelser, der giver adgang til ordningen, eller som skal overholdes i hele tilsagnsperioden. Ved overtrædelse af disse betingelser beregner vi ikke sanktion, men arealet udgår af dit tilsagn, og du skal betale tidligere udbetalt tilskud tilbage.

Ved *forpligtelser* forstås de betingelser, der kompenseres for i ordningen. Ved overtrædelse af forpligtelser beregner vi en tilskudsnedsettelse, dvs. tilskuddet for arealet bortfalder helt eller delvist. Derudover beregner vi for større overtrædelser også en sanktion. I bilag 3 kan du se en vejledende oversigt over, hvordan vi tilskudsnedsetter de enkelte overtrædelser. Tilskudsnedsettelsen afhænger af en konkret vurdering i den enkelte sag. Har vi fundet en overtrædelse, vil du modtage et afgørelsesbrev, hvor vi nedsætter tilskuddet, fordi betingelserne ikke er overholdt. Du kan klage over afgørelsen, og du kan læse mere om, hvordan du klager i kapitel 9.12. På de næste sider kan du læse mere om konsekvensen ved at overtræde forpligtelser.

8.3.1 Overtrædelse af forpligtelser

Ved overtrædelse af forpligtelser bliver overtrædelsen vurderet i forhold til:¹

- alvor – hvor alvorlig er overtrædelsen i forhold til ordningens formål?
- omfang – hvilken virkning har overtrædelsen på ordningen som helhed?
- varighed – hvor længe vil arealet være påvirket af overtrædelsen?

Vi laver en samlet vurdering af alvor, omfang og varighed for hver type af overtrædelser og fastsætter vi vægtningsfaktorerne på denne baggrund. I bilag 3 kan du se de vejledende vægtningsfaktorer for hver type af overtrædelser. Læs mere om vægtningsfaktorer i kapitel 8.3.2.

8.3.2 Hvordan beregner vi din tilskudsnedsettelse og sanktion?

I de følgende kapitler beskriver vi, hvordan vi beregner din tilskudsnedsettelse og sanktion. Sanktionen beregnes kun for overtrædelser af typen forpligtelser.

Vi beregner ud fra to forhold:

- Vægtningsfaktorerne - 1, 10, 25, 50 eller 100 procent. Vægtningsfaktorerne er opgjort ud fra overtrædelsens alvor, omfang og varighed.
- Sanktionsfaktoren – en faktor, som ganges med overtrædelsen. Arealmæssigt store overtrædelser giver forholdsmæssigt større sanktioner.

Vægtnings- og sanktionsfaktorerne - betyder, at tilskudsnedsettelsen og sanktionen er tilpasset efter, hvor alvorlig overtrædelsen er og hvor stort et areal, som overtrædelsen har berørt. Ved fastsættelse af vægtningsfaktorerne tager vi udgangspunkt i, hvor alvorlig overtrædelsen er i forhold til ordningens formål. Sanktionsfaktorerne er udformet sådan, at vi ved små overtrædelser ikke giver dig en sanktion, men – i alvorlige tilfælde - nedsætter din udbetaling med et større beløb end det beløb, du egentlig skulle have udbetalt for det areal, hvor der er konstateret en overtrædelse.

Vurderingen af en overtrædelse vil altid bero på en konkret bedømmelse i det enkelte tilfælde. Det betyder, at vægtningsfaktoren i nogle sager kan være højere eller lavere end det, der fremgår af oversigten i bilag 3.

Beregningen af tilskudsnedsettelsen og sanktionen sker i trin og på tilskudskategoriniveau, dvs. for hver af tilskudssatserne.

1. Beregning af tilskudsnedsettelse

Vi vurderer overtrædelserne på markerne og beregner en samlet overtrædelsesprocent. Denne beregning sker ved at gange det areal, hvor der er fundet en overtrædelse, med den tilhørende vægtningsfaktor (dvs. enten 1,

¹ Jf. artikel 35, stk. 2 og 3, i Kommissionens delegerede forordning (EU) nr. 640/2014 af 11. marts 2014.

10, 25, 50 eller 100 procent). Herefter lægges de vægtede overtrådte arealer sammen. Overtrædelsesprocenten beregnes som det samlede vægtede overtrådte areal i procent af det samlede fastslåede areal inden for tilskudskategorien:

$$\text{Overtrædelsesprocent} = \frac{\text{Samlet overtrådt areal i tilskudskategori x vægtningsfaktor}}{\text{Samlet godkendt ansøgt areal (indenfor tilskudskategorien)}}$$

En overtrædelse på bedriftsniveau anses som en overtrædelse på det samlede areal inden for en tilskudskategori.

2. Beregning af sanktionen

Overtrædelsesprocenten ganger vi med en faktor fra sanktionstrappen. Sanktionstrappen bruges for at beregne en proportional stigning af sanktionen, så sanktionen bliver større ved store overtrædelser.

	Overtrædelsesprocent	Sanktion
Trin 1	0 < overtrædelsesprocent ≤ 10 pct.	Det tilskudsberettigede areal nedsættes. Ingen sanktion
Trin 2	10 pct. < overtrædelsesprocent ≤ 25 pct.	Det tilskudsberettigede areal nedsættes. Herudover en sanktion på 0,2 x det overtrådte areal
Trin 3	25 pct. < overtrædelsesprocent ≤ 100 pct.	Det tilskudsberettigede areal nedsættes. Herudover en sanktion 0,3 x det overtrådte areal

Vi finder sanktionen ved denne beregning:

$$\text{Sanktion} = \text{Overtrædelsesprocent} \times \text{sanktionsfaktor}$$

3. Beregning af samlet tilskuds-nedsættelse og sanktion

Tilskuds-nedsættelsen og sanktionen udgør tilsammen det beløb, som vil blive krævet tilbagebetalt, hvis tilskuddet allerede er udbetalt.

Eksempel på beregning.

En landbruger har fået et tilsagn om tilskud på 20 ha under en tilskudskategori under ordning permanent ekstensivering.

Overtrædelse 1: Ved kontrollen af arealet viser det sig, at 5 ha er inddraget som omdriftsareal (dvs. jordbearbejdet og tilsået med korn). Dette er en overtrædelse af en arealforpligtelse med vægten 1,0. Det vægtede, overtrådte areal udgør derfor 5 ha.

Overtrædelse 2: Ved samme kontrol konstateres, at et andet areal på 2 ha er tilført jordforbedringsmidler. Dette er en overtrædelse af en

arealforpligtelse med vægten 0,5. Det vægtede, overtrådte areal udgør derfor 1 ha.

Det vægtede, overtrådte areal for de to overtrædelser tilsammen er 6 ha. Overtrædelsesprocenten er 30 pct., og overtrædelsen skal derfor ganges med en sanktionsfaktor på 0,3 (trin 3).

Overtrædelserne medfører derfor en tilskudsnedsættelse svarende til 6 ha og en sanktion svarende til 1,8 ha ($0,3 \times 6$ ha). Det samlede tilbagebetalingskrav bliver derfor på et beløb svarende til 7,8 ha.

Hvis du vil læse om love og regler

- § 9, stk. 2 i Lov om Landdistriktsfonden
- § 14, stk. 2, i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v. (CAP-loven)
- Art. 17, 18, stk. 6 og 35 i Kommissionens delegerede forordning (EU) nr. 640/2014 af 11. marts 2014 om supplerende regler til Europa-Parlamentet og Rådets forordning (EU) nr. 1306/2013 for så vidt angår det integrerede forvaltnings- og kontrolsystem, betingelserne for afslag eller tilbagetrækninger af betalinger og administrative sanktioner vedrørende direkte betalinger, støtte til udvikling af landdistrikterne og krydsoverensstemmelse.

9. Andre regler, du skal kende

I dette kapitel kan du læse, hvilke andre regler du skal være opmærksom på.

9.1 Omgåelse af kriterier og forpligtelser

Vi kontrollerer også ansøgninger om tilskud for omgåelse af kriterier og forpligtelser. Omgåelse er den betegnelse, vi bruger, hvis en ansøger bevidst forsøger at opnå fordele på grundlag af kunstigt skabte betingelser. Det kan f.eks. være, hvis du deler din bedrift op i flere CVR-numre for at undgå lofter over tilskud for dermed at få mere i tilskud.

Når vi udfører kontrol for omgåelse, ser vi på, om du kan have opnået en konkret økonomisk fordel på baggrund af ejerforhold og relationer til andre ansøgere. Vi vurderer, om dit valg af virksomhedskonstruktion kun har haft til formål at opnå en fordel.

[Gå til vores sider om omgåelse](#)

9.1.1 Svig med tilskudsmidler

Styrelsen kontrollerer ansøgninger for svig med tilskudsmidler. Svig defineres i denne sammenhæng som en forsætlig handling, der påvirker retten til tilskud eller omfanget af tilskud.

Styrelsen politianmelder forsøg på svig med tilskud. Svig med tilskudsmidler kan straffes med fængsel efter straffelovens § 289 a.

Hvis du vil læse om reglerne

Til dette afsnit har vi brugt:

- Art. 28 i [Europa-Parlamentets og Rådets forordning \(EU\) nr. 1305/2013 af 17. december 2013 om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne \(ELFUL\)](#)
- Art. 60 i [Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 1306/2013 af 17. december 2013 om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik.](#)

9.2 Dispensation

Hvis du i særlige tilfælde ikke kan opfylde betingelserne i tilsagnet, har du mulighed for at søge om dispensation. Ansøgning om dispensation skal være skriftlig og velbegrunder. Den sendes til Styrelsen, gerne på e-mail til are-tilskud@lbst.dk.

Hvis du har brug for at sende sikkert, [kan du følge denne vejledning](#).

Når du søger en dispensation, giver du Styrelsen mulighed for at vurdere din sag. Styrelsen vil herefter tage stilling til, om din ansøgning kan imødekommes og sende dig en skriftlig afgørelse. Du skal søge dispensation, inden du foretager dig noget, der kan være i strid med betingelserne, f.eks. hvis du ønsker at iværksætte tiltag til forbedring af biodiversiteten, som ikke er omfattet af de undtagelser, der gælder.

Hvis der er tale om helt ekstraordinære og uforudsigelige begivenheder, er der også mulighed for at påberåbe force majeure (se afsnit 9.3).

Dispensation gives kun i særlige tilfælde, og ansøgning skal være velbegrunder, f.eks. i forholdene på tilsagnsmarken. Som udgangspunkt gives der ikke dispensation, hvis vi har varslet, at vi kommer på kontrol. Ligeledes gives der heller ikke dispensation for overtrædelser konstateret på en kontrol. Hvis arealet godkendes i kontrol,

har det ingen konsekvens, at du har fået afslag på dispensation. Hvis der ved kontrollen konstateres overtrædelser, bliver de behandlet iht. sanktionsreglerne.

Ved en kontrol på stedet konstaterer kontrolløren de faktiske forhold på arealerne, der kontrolleres. Alle overtrædelser fremgår af kontrolresultatet – også selvom der er givet dispensation. Hvis der er givet dispensation for særlige forhold, skriver kontrolløren dette i bemærkningen til overtrædelsen. Der vil blive taget højde for dispensationen i den efterfølgende sagsbehandling.

9.3 Force majeure og ekstraordinære omstændigheder

Hvis det på grund af force majeure eller andre ekstraordinære omstændigheder har været umuligt for dig at overholde de krav, der er for at modtage tilskud, kan vi se bort fra den manglende overholdelse, når du opfylder visse krav. For at vi kan anerkende force majeure eller andre ekstraordinære omstændigheder, skal den indtrufne begivenhed have været en helt usædvanlig situation, som:

- du ikke kunne forudse
- var uden for din kontrol
- reelt har forhindret dig i at opfylde dine forpligtelser.

Du skal desuden, efter vores vurdering, have gjort nok for at sikre dig imod begivenheden.

Vær opmærksom på, at der skal være sammenhæng mellem årsagen til, at du ikke kunne overholde kravene og tidspunktet for force majeure-begivenheden eller den ekstraordinære omstændighed

Force majeure og andre ekstraordinære omstændigheder kan bl.a. være, hvis:

- tilskudsmodtager er afgået ved døden
- du som tilskudsmodtager er uarbejdsdygtighed i længere tid
- din bedrift i væsentlig grad bliver berørt af en alvorlig naturkatastrofe
- bedriftens stalde bliver ødelagt ved en ulykke
- hele eller dele af din besætning eller dine afgrøder bliver ramt af en sygdom i husdyrpopulationen (en epizooti), en plantesygdom eller en planteskadegører
- du bliver tvunget til at afstå jord eller fast ejendom til staten, altså hvis hele eller en væsentlig del af din bedrift bliver eksproprieret, og ekspropriationen ikke kunne forudses på tidspunktet for, at du sendte din ansøgning.

Eksemplerne er ikke udtømmende, og der vil altid være tale om en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde.

Hvis du eller dit dødsbo vil anmode om force majeure eller andre ekstraordinære omstændigheder, skal vi have skriftligt besked om det senest 15 arbejdsdage efter det tidspunkt, hvor du eller din stedfortræder er i stand til at give en sådan meddelelse.

Hvis du overskrider denne frist, kan vi ikke anerkende omstændigheden som begrundelse for den manglende overholdelse. Vi kan bede dig om yderligere oplysninger, hvis vi har brug for dem for at kunne vurdere sagen.

Hvis du vil læse om reglerne

Til dette afsnit har vi brugt:

- § 9 i [Bekendtgørelse nr. 1359 af 28. november 2023 om ansøgninger m.v. for landbrugere i Tast selv](#)
- [Art. 4 i Kommissionens delegerede forordning \(EU\) nr. 640/2014 af 11. marts 2014 om supplerende regler til Europa-Parlamentets og Rådets forordning \(EU\) nr. 1306/2013 for så vidt angår det integrerede forvaltnings- og kontrolsystem, betingelserne for afslag eller tilbagetrækning af betalinger og administrative sanktioner vedrørende direkte betalinger, støtte til udvikling af landdistrikterne og krydsoverensstemmelse.](#)

9.4 Ekspropriation og jordfordeling

9.4.1 Ekspropriation

Ekspropriation betyder, at offentlige myndigheder varigt eller for en periode overtager dine arealer. Ved ekspropriation har du ikke selv valgt at overdrage dine arealer, men det sker efter krav fra en myndighed. Når et areal bliver eksproprieret, vil der som hovedregel ikke være krav om, at du skal tilbagebetale tidligere udbetalt tilskud til arealet. Du skal fremsende kopi af den afgørelse om ekspropriation, som du har modtaget fra den pågældende myndighed.

Nedenstående gælder dog også forhold, dvs. hvor du har indgået en frivillig aftale med myndigheden på ekspropriationslignende vilkår, dvs. i tilfælde hvor der ellers ville være sket en egentlig ekspropriation.

Ekspropriation betragtes og behandles dog oftest som offentlige eller af myndighederne godkendte indgreb, som led i fysisk planlægning. Det kan gælde bedriften eller en del af bedriften. Her er den ingen tidsfrist for anmeldelsen. Tilsagnet bortfalder næsten altid for de pågældende arealer, men et bortfald kræver Landbrugsstyrelses godkendelse.

Hvis du ikke har underrettet Styrelsen om ekspropriationen, og vi ved kontrollen konstaterer, at du ikke har overholdt alle tilsagnsbetingelserne, kan det medføre bortfald og evt. krav om tilbagebetaling af tidligere udbetalt tilskud.

9.4.2 Jordfordeling

Hvis nogle af dine tilskudsarealer fragår som følge af jordfordeling f.eks. i forbindelse med et naturgenopretningsprojekt i løbet af tilsagnsperioden dvs. 2025, skal du informere os om det. Du skal indsende dokumentation for jordfordelingen, for eksempel ved at indsende kopi af den underskrevne jordfordelingsoverenskomst.

9.4.3 Hvis du vil anmelde ekspropriation som force majeure

Ekspropriation kan anmeldes som force majeure, hvis det vedrører hele eller en væsentlig del af bedriften og ikke kunne forudses på ansøgningstidspunktet. Her skal du kontakte Styrelsen senest 15 arbejdsdage fra det tidspunkt, hvor du er i stand til det. Tilsagnet bortfalder som regel for de pågældende arealer, men kan evt. opretholdes ved midlertidige ekspropriationer. Læs mere om ekspropriationer i kapitel 9.4.1.

Hvis du vil læse om reglerne

Til dette afsnit har vi brugt:

- lov nr. 96 af 31. marts 1965 om ekspropriationer under ministeriet for offentlige arbejder med senere ændringer
- § 15, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 984 af 26. august 2024 om tilskud til permanent ekstensivering
- art. 4, stk. 1, i Kommissionens delegerede forordning (EU) nr. 640/2014 af 11. marts 2014.

9.5 Hvad gør jeg, hvis arealet skifter ejer?

Hvis du har tilsagn om permanent ekstensivering til et areal, og du overdrager ejendomsretten til anden side i løbet af tilsagnsperioden, bliver tilskuddet fortsat udbetalt til dig. Du er også ansvarlig for, at alle betingelser bliver overholdt i hele tilsagnsperioden.

Efter tilsagnsperiodens udløb er det ejeren af arealet på pågældende tidspunkt, som er ansvarlig for krav og forbud i servitutten overholdes.

9.5.1 Indtræden i ansøgning om tilsagn

Hvis der er søgt tilsagn til et areal, men arealet overdrages til en anden ejer, inden tilsagnet er givet, så kan den nye ejer indgå i ansøgning om tilsagn på betingelse af, at parterne indsender en underskrevet erklæring om indtræden i ansøgning til Styrelsen.

[Erklæring om indtræden i ansøgning om tilskud under miljø- og økologiordninger](#)

Hvis du vil læse om reglerne

Til dette afsnit har vi brugt:

- § 5 i bekendtgørelse nr. 984 af 26. august 2024 om tilskud til permanent ekstensivering

9.6 Omdannelse

Du kan i visse situationer ændre dit tilsagn til en anden type tilsagn under Landdistriktsprogrammet uden krav om tilbagebetaling af udbetalt tilskud, hvis:

- omdannelsen indebærer klare fordele for miljøet, og
- betingelserne i den nye forpligtelse er væsentligt strengere i forhold til den eksisterende forpligtelse.

Det vil f.eks. være tilfældet, hvis du omdanner et tilsagn om Økologisk Arealtilskud til et tilsagn om permanent ekstensivering.

Du søger omdannelse i skemaet "permanent ekstensivering". Du skal angive i en bemærkning, at du ønsker at søge tilsagn om permanent ekstensivering, og tilsagn om Økologisk Arealtilskud ophører uden tilbagebetaling af tidligere udbetalt tilskud.

Hvis du omdanner et tilsagn om Økologisk Arealtilskud til et tilsagn om permanent ekstensivering, så bortfalder tilsagnet om Økologisk Arealtilskud fra 31. august 2024, mens tilsagnet om permanent ekstensivering begynder 1. januar 2025.

Hvis du vil læse om reglerne

Til dette afsnit har vi brugt:

- § 22 i bekendtgørelse nr. 80 af 28. januar 2015 om økologisk arealtilskud med senere ændringer.

9.7 Revisionsklausul

Du kan kun få udbetalt permanent ekstensivering under Landdistriktsprogrammet 2014-2022 for forpligtelser, som er mere vidtgående, end hvad du i forvejen er forpligtet til. Hvad du i forvejen er forpligtet til, fremgår først og fremmest af love eller bekendtgørelser. Forpligtelserne kan dog også fremgå af afgørelser truffet af en offentlig myndighed, som pålægger dig obligatoriske begrænsninger/restriktioner for dine aktiviteter på et givet areal (pålæg, påbud, forbud og tilsvarende i medfør af lovgivning).

Kommer der nye regler, eller træffer en myndighed en afgørelse, som skærper eksisterende forpligtelser eller pålægger dig nye forpligtelser, skal tilsagnene tilpasses/revideres, så der kun ydes tilskud for forpligtelser, der er mere vidtgående, end hvad du i forvejen er forpligtet til. Dette fremgår af EU-reglers såkaldte revisionsklausul.

Hvis du ikke kan acceptere tilpasningen af tilsagnet, kan du lade hele dit tilsagn ophøre på grund af revisionsklausulen uden krav om tilbagebetaling af tidligere udbetalte tilskud. Du skal i så fald sende os en erklæring om anvendelse af revisionsklausul. Dit tilsagn ophører så, uden at du skal betale tidligere udbetalt tilskud tilbage. Du kan kun gøre brug af denne mulighed i tilsagnsperioden, dvs. i 2025.

Fristen for at indsende erklæringen er den samme som Fællesskemafristen. Du kan dog altid indsende erklæringen senest 8 uger efter, at den nye regel, der påvirker tilsagnet, træder i kraft. Hvis de 8 uger udløber på en helldag, en lørdag eller en søndag, så udløber fristen den første arbejdsdag, der følger herefter.

Hvis du vil læse om reglerne

Til dette afsnit har vi brugt:

- §§ 17 og 18 i bekendtgørelse nr. 984 af 26. august 2024 om tilskud til permanent ekstensivering

9.8 Skat af tilskuddet

Tilskuddet er skattepligtigt, og Styrelsen oplyser til SKAT, hvor meget du har fået udbetalt.

Styrelsen kan ikke sige specifikt, om det har en betydning for vurderingen af din bedrift i skattemæssig sammenhæng, hvis større eller mindre dele af din bedrift bliver omfattet af tilsagn om permanent ekstensivering samt

servitut om restriktioner i arealanvendelsen. Du kan dog læse mere om bl.a. skat i udtagningsprojekter i et faktaark, som Landbrug & Fødevarer har udarbejdet for udtagningskonsulenterne. Det skal understreges, at Styrelsen ikke har været med i udarbejdelsen af faktaarket:

[Fakta om økonomi og skat i vand- og udtagningsprojekter](#)

Hvis du ønsker en afklaring af, hvad der specifikt vil gælde for netop din ejendom, kan du henvende dig til [Vurderingsstyrelsen](#)

9.9 Særligt om panthavere

Styrelsen opfordrer til, at ansøger orienterer eventuelle panthavere om engangskompensationen under permanent ekstensivering og, hvis relevant, udarbejder en transport i denne til panthaver. En transport er, når en tilskudsmodtager overfører sit tilskud - eller dele af det - til en anden modtager. Det er muligt for panthavere at få en del af pantet indfriet med engangskompensationen udbetalt i permanent ekstensivering via en transporterklæring. Se mere om transporterklæringer her:

[Notering af transporter \(lbst.dk\).](#)

9.10 Hvis du vil i kontakt med os

- Al kommunikation mellem dig som ejer (eller en konsulent eller andre på dine vegne) og Styrelsen skal som udgangspunkt foregå digitalt.
- Hvis du vil orientere os om ejerskifte eller andre forhold, skal du skrive til os på arealtilskud@lbst.dk
- Hvis du har spørgsmål, kan du ringe til Styrelsen på tlf. 33 95 80 00.

9.11 Vi indsamler og behandler dine data

For at vi kan behandle din ansøgning, behandler vi en række af dine data. Som hovedregel afgiver du disse data i forbindelse med din ansøgning, men i visse tilfælde indhenter vi også data fra andre myndigheder.

Vores adgang til at behandle dine data følger af reglerne for det enkelte tilskud, du søger om.

Vi behandler kun data, der er nødvendige og relevante for det tilskud, der søges. Vi behandler disse data for at sagsbehandle, administrere, udbetale og kontrollere de specifikke tilskud.

I særlige tilfælde kan vi videregive eller offentliggøre dine data. Dog kun hvis vi ved lov er forpligtet til det. Når vi behandler dine personoplysninger, har du en række rettigheder, blandt andet retten til at søge indsigt i, hvilke personoplysninger vi har registreret om dig. Du har også ret til at få rettet, slettet eller blokeret eventuelt urigtige eller vildledende oplysninger.

[Gå til vores sider med detaljerede oplysninger om vores behandling af dine data](#)

Hvis du vil læse om reglerne

Til dette afsnit har vi brugt:

- Databeskyttelsesforordningen
[Europa-Parlamentets og Rådets forordning \(EU\) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF \(generel forordning om databeskyttelse\)](#)
- Databeskyttelsesloven
[Lov nr. 502 af 23. maj 2018 om supplerende bestemmelser til forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger \(databeskyttelsesloven\)](#)
- Forvaltningsloven
[Lovbekendtgørelse nr. 433 af 22. april 2014](#)
- Offentlighedsloven
[Lovbekendtgørelse nr. 145 af 24. februar 2020](#)

9.12 Hvis du vil klage over en afgørelse fra os

Du vil kunne klage over vores afgørelser til Miljø- og Fødevareklagenævnet via deres klageportal. Det vil altid stå beskrevet i den enkelte afgørelse fra os, hvordan du skal gøre, hvis du vil klage.

En klage skal altid sendes inden 4 uger fra den dag, hvor du fik afgørelsen.

Ring eller skriv til os, hvis du er tvivl om, hvordan du klager. Herudover kan du orientere dig om klageprocessen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside.

Hvis du vil læse om love og regler:

Til dette afsnit har vi brugt reglerne for bl.a. indgivelse af klage, frister, gebyrer m.v., der gælder for Miljø- og Fødevareklagenævnet, i

- lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

10. Retsgrundlag

Her kan du læse de reglerne, der er forudsætningen for permanent ekstensivering.

10.1 EU-regler

[Europa-Parlamentets og Rådets forordning \(EU\) nr. 1305/2013 af 17. december 2013 om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne \(ELFUL\)](#)

[Europa-Parlamentets og Rådets forordning \(EU\) nr. 1306/2013 af 17. december 2013 om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik mv.](#)

[Europa-Parlamentets og Rådets forordning \(EU\) 2016/ 679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF \(generel forordning om databeskyttelse\)](#)

[Kommissionens delegerede forordning \(EU\) nr. 640/2014 af 11. marts 2014 om supplerende regler til Europa-Parlamentets og Rådets forordning \(EU\) nr. 1306/2013 for så vidt angår det integrerede forvaltnings- og kontrolsystem, betingelserne for afslag eller tilbagetrækning af betalinger og administrative sanktioner vedrørende direkte betalinger, støtte til udvikling af landdistrikterne og krydsoverensstemmelse.](#)

10.2 Danske regler

[Bekendtgørelse nr. 984 af 26. august 2024 om tilskud til permanent ekstensivering](#)

[Bekendtgørelse nr. 114 af 6. februar 2020 om lov om Landdistriktsfonden](#)

[Lov nr. 502 af 23. maj 2018 om supplerende bestemmelser til forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger \(databeskyttelsesloven\)](#)

[Lovbekendtgørelse nr. 433 af 22. april 2014 om forvaltningsloven](#)

[Lovbekendtgørelse nr. 145 af 24. februar 2020 om offentlighed i forvaltningen](#)

Bilag 1: Sådan søger du tilsagn og udbetaling via ansøgning til permanent ekstensivering

Når du søger tilskud til permanent ekstensivering, skal du benytte Styrelsens særlige ansøgningsskema til permanent ekstensivering. Nedenfor er beskrevet processen for ansøgning om tilsagn og udbetaling.

Skemaet ligger på Styrelsens selvbetjeningside Tast selv. Skemaet består af tre faner:

- Ansøger,
- Markplan,
- Bemærkninger og dokumenter,

Derudover skal du indtegne dine marker i Styrelsens Internet markkort.

[Gå til Styrelsens selvbetjening, Tast selv](#)

Læs her, hvordan du opretter en ansøgning:

1. Opret skema

Log på Styrelsens Tast selv.

- Vælg "Ansøg og indberet"

Selvbetjening

Forside Indblik Ansøg og indberet Markkort Alle sager Lister Betalingsrettigheder Fuldmagter

- Vælg "Opret nyt skema"

Ansøg og indberet

Søg efter skema

Fra

Dag

09

Måned

01

År

2023

Til

Dag

08

Måned

01

År

2024

Søg

Opret nyt skema

- Rul ned til "permanent ekstensivering" og tryk på "+"

- Vælg "Opret"

Permanent ekstensivering		Tilskudsordning til permanent ekstensivering af landbrugsarealer mhp. forbedring af miljø, klima og natur.
Skematype	Produktionsår	Frist på ansøgning
Ansøgning	2025	26.04.2025
		Opret

Skemaet oprettes og åbnes automatisk. Åbner det ikke, kan du finde skemaet under "Alle sager", klikke på "+" og så åbne skemaet via "Rediger skema".

2. Udfyld grundlæggende oplysninger

På første side af ansøgningsskemaet skal du:

- udfylde ansøgeroplysninger og
- sætte kryds i "Jeg accepterer Erklæring"
- evt. udfylde konsulentoplysninger

3. Udfyld markkortet i Internet Markkort

Nu skal du åbne Internet Markkort (IMK) via "Vis/Tilknyt markkort". Her skal du oprette og redigere marker, så de passer til din ansøgning. Arealer, der ikke indtegnes, får som udgangspunkt ikke tilsagn.

ANSØG OG INDBERET

Rediger ansøgning

Vælg funktion ?

I Internet markkort skal du starte med at:

- oprette et nyt (tomt markkort) eller
- importere et markkort fra eget system eller
- tilknytte et markkort, du tidligere har arbejdet med, f.eks. fra Fællesskema (Kopier valgt og tilknyt)

Brugerprofilen permanent ekstensivering vil være tændt, når du går ind i Internet Markkort. Denne profil indeholder som udgangspunkt alle de lag, du skal bruge i din ansøgning. Har du brug for andre lag, kan du vælge "Default" i rullemenuen under "Korttemaer"

- Du kan læse mere om markkort og værktøjerne i Internet Markkort i "Sådan tegner du marker og får rettet markblokke og de korttemaer, som opdateres sammen med markblokken (Brugerguide til Internet Markkort 2024)" som ligger på hjemmesiden.
- Det mest relevante afsnit er "Afsnit 3 – Når du skal tegne dine marker i Internet Markkort", men vær opmærksom på at brugerguiden især er rettet mod grundbetaling og fællesskema.

Når du er færdig med at tegne dine marker i Internet Markkort, skal du gå tilbage i skemaet.

4. Udfyld siden Markplan

Efter du har tegnet dine marker i Internet Markkort, skal du hente dem ind i skemaet, og tage stilling til arealanvendelse. OBS: Hver gang, du ændrer i dine indtegnede marker i Internet Markkort, skal du hente markerne ind i skemaet igen.

Vælg "Hent marker", som indhenter oplysninger om dine marker i kortet fra IMK.

Ansøgning om permanent ekstensivering

På denne side angiver du de arealer, som indgår i ansøgning om tilsagn og udbetaling. Du tilknytter et markkort og indtegner markerne. Ved hjælp af knappen 'Hent marker' indlæser du markerne i skemaet.

[Læs mere om udfyldelse af siden her.](#)

Markplan

Viser 25 elementer pr side

 Hent marker

Søg:

Mark	Markblok	Matrikelnumre	Areal fra markkort	IMK arealanvendelse i referenceperioden	Ansøgt arealanvendelse i referenceperioden
Ingen marker indlæst. Du kan tegne dine marker i det tilknyttede markkort og hente dem ind i tabellen.					

Viser 1 - 1 elementer ud af 1

Forrige 1 Næste

Derefter kan du vælge i arealanvendelse i kolonnen yderst til højre. Vi bruger arealanvendelsen i referenceperioden til at beregne størrelsen af dit tilskud.

Markplan

Viser 25 elementer pr side

 Hent marker

Søg:

Mark	Markblok	Matrikelnumre	Areal fra markkort	IMK arealanvendelse i referenceperioden	Ansøgt arealanvendelse i referenceperioden
1	527159-43	gård By, Ø. Starup 33d	3,01 ha	Omdrift	☒ Omdrift ☐ Permanent græs
2	527159-03	gård By, Ø. Starup 12c	21,55 ha	Omdrift	☒ Omdrift ☐ Permanent græs
3	527159-52	gård By, Ø. Starup 33b	0,47 ha	Permanent græs	☐ Omdrift ☒ Permanent græs
Sum			25,03 ha		

Viser 1 - 3 elementer ud af 3

Forrige 1 Næste

Hvis du vælger en anden arealanvendelse, end det der fremgår af kortlaget "Referencekort PE 2021-2023", vil der komme en lille advarselstrekant (i eksemplet vist ved mark 3):

Markplan

Viser 25 elementer pr side Hent marker Søg:

Mark	Markblok	Matrikelnumre	Areal fra markkort	IMK arealanvendelse i referenceperioden	Ansøgt arealanvendelse i referenceperioden
1	527159-43	gård By, Ø. Starup 33d	3,01 ha	Omdrift	☒ Omdrift ☐ Permanent græs
2	527159-03	gård By, Ø. Starup 12c	21,55 ha	Omdrift	☒ Omdrift ☐ Permanent græs
3	527159-52	gård By, Ø. Starup 33b	0,47 ha	Permanent græs	☒ Omdrift ☐ Permanent græs ⚠
Sum			25,03 ha		

Viser 1 - 3 elementer ud af 3 Forrige 1 Næste

Du skal huske at skrive en bemærkning om, hvorfor den konkrete mark skal have denne arealanvendelse og vedhæfte dokumentation.

5. Udfyld evt. bemærkninger og Dokumenter

Du har mulighed for at oprette bemærkninger og vedhæfte filer på siden Bemærkninger og Dokumentation, hvis du har valgt et areal som vi har registreret som permanent græs som omdrift, ønsker en anden arealanvendelse, eller har andre bemærkninger, f.eks. til blokerende fejl i skemakontrollen:

Tilføj bemærkning:

- Marker i Indsæt bemærkning
- Skriv evt. fejlkode
- Tryk Gem bemærkning

Tilføj bemærkning Tilføj dokumentation

Tilføj bemærkning

På denne fane kan du tilføje bemærkninger.

☒ Indsæt bemærkning

Vælg område Ansøgning Indtast fejlkode ⓘ

Bemærkning

+ Gem bemærkning

Opret gerne en bemærkning per emne, da det letter sagsbehandlingen væsentligt.

- Rediger eller slet bemærkningen ved at trykke på de tre prikker ud for bemærkningen:

Område	Fejlkode	Bemærkning	Dato
Ansøgning	423...	Test bemærkning	12. august 2024

Vedhæft dokumentation:

- Vælg underfanen Tilføj dokumentation

- Tryk på Vedhæft fil

- Skriv titel

Tilføj bemærkning Tilføj dokumentation

Tilføj dokumentation

På denne fane kan du tilføje dokumentation.

Vedhæft fil

Filnavn	Beskrivelse	Vedhæftet
description	ansoegningsskema.pdf	08/01/2024

6. Kontrol af ansøgningen

For at kunne indsende Fastholdelsesskema, skal systemet tjekke, om det er korrekt udfyldt. Der kan være blokeringer i både skemaet og i Internet Markkort, som du skal rette, inden du kan indsende.

- Tryk på "Skemakontrol" for at få systemet til at tjekke, om ansøgningen er OK.
- Tryk på "Indsend", når alle blokeringer er løst.

ANSØG OG INDBERET

Rediger ansøgning

Vælg funktion ?

Vælg ▼ Udfør **Indsend** Skemakontrol Vis/Tilknyt markkort Print Gem Luk

i Du redigerer nu: Ansøgningsskema til Permanent ekstensivering 2025, journalnr. -----
Du har tilknyttet markkort Test123 til dette skema.

✓ Beregning færdig ×

Startside Markplan Bemærkninger og dokumenter

Du modtager herefter en kvittering direkte i din indbakke i Tast selv.

Du kan efterfølgende redigere i din indsendte ansøgning, men kun frem til ansøgningsfristen. Links til andre vejledninger om Tast selv og Internet Markkort:

[Brugerguides og videoer om Tast selv](#)

Bilag 2. Anbefalede hjemmehørende plantearter til udsåning

Oversigt over hjemmehørende plantearter anbefalet til udsåning på arealer med tilsagn om permanent ekstensivering. Listen er udarbejdet på baggrund af et notat fra Aarhus Universitet (Strandberg B og Bruus M. 2024). Styrelsen har på baggrund af høringssvar suppleret listen med nogle enkelte arter, herunder halvsnyltere og nogle græsser.

I tabellen er arterne opdelt efter om de er egnede til såning i hele landet eller primært i en af de to biogeografiske regioner i Danmark, samt om de er bedst egnede til tørre eller fugtige jorder. For alle arter fremgår dansk navn, videnskabeligt navn, livsvarighed, præferencer i forhold til fugtighed, jordbund og næringsforhold samt hvilke naturtyper arten hyppigt forekommer. Listen over de hjemmehørende arter er vejledende.

Er du i tvivl om, hvorvidt en art, der ikke er på listen i bilag 2, er hjemmehørende eller ej, kan du slå den op i databasen arter.dk

Her kun du under 'Herkomst' se, om den har en 'Naturlig forekomst' eller f.eks. er 'Introduceret' (ikke-hjemmehørende) eller 'Invasiv' (ikke-hjemmehørende). Haveplanter er ikke med i databasen.

Arter til udsåning i hele Danmark, varieret jordbund

Dansk navn	Videnskabeligt navn	Livsvarighed	Fugtighed		Jordbund			Næringsforhold		Andet	Naturtyper
			tør	fugtig	våd	sand	ler	Næringsfattig	Næringsrig		
almindelig røllike	<i>Achillea millefolium</i>	flerårig	x	x		x	x	x	x		vejkanter, skrænter, overdrev, ruderaer, kultur- og strandenge
liden klokke	<i>Campanula rotundifolia</i>	flerårig	x	x		x	x	x			overdrev, skrænter, vejkanter, hegn, grå klit
almindelig knopurt	<i>Centaurea jacea</i>	flerårig	x	x		x	x	x		muld, kalk	vejkanter, vedvarende græsmarker, grusgrave, kulturenge, skrænter
gederams	<i>Chamaenerion angustifolium</i>	flerårig	x	x		x	x		x		skovlysninger og -rydninger, klithede, grøn klit, markskel
horsetidsel	<i>Cirsium vulgare</i>	toårig	x	x		x	x		x		vejkanter, ruderaer,

											vedvarende græsmarker, overdrev
almin- delig hun- de- græs	<i>Dactylis glomerata</i>	fler- årig	x	x		x	x		x		vedvarende græsmarker, vejkanter
vel- lugt- ende gulaks	<i>Anthoxanthum odoratum</i>	fler- årig	x	x		x	x	x			Moser, enge, overdrev, klitter
dunet havre	<i>Helictotrichon pubescens</i>	fler- årig	x			x	x	x			Overdrev, skrænter
mose- bunke	<i>Deschampsia cespitosa</i>	fler- årig	x	x		x	x	x	x		moser, skove, enge
almin- delig kon- gepen	<i>Hypochaeris radicata</i>	fler- årig	x	x		x	x	x			vejkanter, overdrev, skrænter, klitter
hvid okse- øje	<i>Leucanthemum vulgare</i>	fler- årig	x	x		x	x	x			græsmarker, kulturenge, skrænter, vejkanter
mark- for- glem- migej	<i>Myosotis arvensis</i>	en- toårig	x	x		x	x		x		agerjord, vejkanter
lancet- vej- bred	<i>Plantago lanceolata</i>	fler- årig	x	x		x	x	x			overdrev, skrænter, vejkanter, vedvarende græsmarker, ruderaler
tor- mentil	<i>Potentilla erecta</i>	fler- årig	x	x		x	x	x		Tørvebund	tørverige enge, hedebacker, morbund i skov, egekrat
almin- delig bru- nelle	<i>Prunella vulgaris</i>	fler- årig	x	x		x	x	x	x		overdrev, enge, vedvarende græsmarker, kær, vekanter
alm. syre	<i>Rumex acetosa</i>	fler- årig	x	x		x	x		x		enge, overdrev, vejkanter
rejn- fan	<i>Tanacetum vulgare</i>	fler- årig	x	x		x	x	x	x		vejkanter, skrænter, ved bebyggelse, strandvolde
bugtet kløver	<i>Trifolium medium</i>	fler- årig	x	x		x	x	x	x		skrænter, overdrev, vejkanter, skovbryn, langs skovveje

rød- kløver	<i>Trifolium pratense</i>	fler- årig	x	x		x	x	x	x		skrænter, strandoverdrev, vedvarende græsmarker, vejkanter
lugtløs ka- mille	<i>Tripleuros- permum inodorum</i>	en- årig	x	x		x	x		x		agerjord, vej- kanter, skræn- ter, rudera- ter
muse- vikke	<i>Vicia cracca</i>	fler- årig	x	x		x	x	x	x		lysåbne hegn og krat, vejkanter, skrænter, klitter, strandvolde
almin- delig sted- mo- der- blomst	<i>Viola trico- lor</i>	en- toårig	x	x		x		x			overdrev, ager- jord
liden skjal- ler	<i>Rhinanthus minor</i>	en- årig	x	x		x	x	x		halv- snyl- ter	enge, strand- enge, klit- og hedelavninger, vejkanter
stor skjal- ler	<i>Rhinanthus angustifo- lius</i>	en- årig	x	x		x	x	x		Kalk halv- snyl- ter	Enge, overdrev
rødtop sp.	<i>Odontites sp.</i>	en- årig	x	x		x	x	x	x	halv- snyl- ter	Enge, strand- enge, overdrev
øjen- trøst sp.	<i>Euphrasia sp.</i>	en- årig	x	x		x	x	x		halv- snyl- ter	Enge, strand- overdrev, over- drev

Arter til udsåning i hele Danmark, tør jordbund

Dansk navn	Videnska- beligt navn	Livs- va- rig- hed	Fugtighed		Jordbund			Næringsfor- hold		An- det	Naturtyper
			tør	fug- tig	våd	sand	ler	Næ- rings- fattig	Næ- rings- rig		
rund- bælg	<i>Anthyllis vulneraria</i>	fler- årig	x			x		x			klitter, strandover- drev, sandede skrænter, over- drev, vejkanter
liden burre	<i>Arctium mi- nus</i>	toårig	x			x	x		x		vejkanter, rudera- ter, omkring be- byggelser
vild gu- lerod	<i>Daucus ca- rota</i>	toårig	x			x	x	x	x		vejkanter, græs- marker, sydvendte skrænter, stenede strandbredder

knol- det mjød- urt	<i>Filipendula vulgaris</i>	fler- årig	x			x	x	x		kalk	skrænter, bakker, overdrev
gul- snerre	<i>Galium ve- rum</i>	fler- årig	x			x		x			overdrev, skræn- ter, grå klit, strand, vejkanter
blod- rød storke- næb	<i>Geranium sanguineum</i>	fler- årig	x			x	x		x		bakker, skrænter, vejkanter, strand- volde
smal- bladet høge- urt	<i>Hieracium umbellatum</i>	fler- årig	x			x	x	x			klitter, heder, skrænter, over- drev, krat
prik- bladet peri- kon	<i>Hypericum perforatum</i>	fler- årig	x			x	x	x			skrænter, over- drev, lysåbne krat, vejkanter
blå- munke	<i>Jasione montana</i>	toårig	x			x		x			skrænter, bakker, overdrev, strand- overdrev, grå klit
blåhat	<i>Knautia ar- vensis</i>	fler- årig	x			x	x	x			overdrev, vejkan- ter, skrænter
almin- delig kællin- getand	<i>Lotus corni- culatus</i>	fler- årig	x			x	x	x			overdrev, strand- overdrev, vejkan- ter, grå klit
håret høge- urt	<i>Pilosella of- ficinarum</i>	fler- årig	x			x		x		kalk	overdrev, skræn- ter, kliheder, grå klit
rød- knæ	<i>Rumex ace- tosella</i>	fler- årig	x			x		x			overdrev, strand- overdrev, grå klit, vedvarende græs- marker, vejkanter, agerjord, skovryd- ninger
bi- dende stenurt	<i>Sedum acre</i>	fler- årig	x			x		x			overdrev, stengær- der, vejkanter, strandvolde
græs- bladet flad- stjerne	<i>Stellaria graminea</i>	fler- årig	x					x			overdrev, skræn- ter, vejkanter, strandoverdrev, grøn klit
smal- bladet timian	<i>Thymus ser- pyllum</i>	fler- årig	x			x		x			overdrev, skræn- ter, kystskrænter
hare- kløver	<i>Trifolium arvense</i>	fler- årig	x			x		x			overdrev, skræn- ter, grå og grøn klit
filtbla- det konge- lys	<i>Verbascum thapsus</i>	toårig	x			x	x		x		skrænter, gærder, grusgrave, lysåbne hegn

hunde- viol	<i>Viola canina</i>	fler- årig	x			x	x	x			vejkanter, skræn- ter, overdrev, grå klit, samt lysåbent krat og skov
krat- viol	<i>Viola rivini- ana</i>	fler- årig	x			x	x	x	x	muld	lysåben løvskov og krat, overdrev, klit- ter
bakke- svingel	<i>Festuca bre- vipila</i>	fler- årig	x			x	x	x			på strandoverdrev og kystnære tørskrænter

Arter til udsåning i hele Danmark, fugtig jordbund

Dansk navn	Videnska- beligt navn	Livs- va- rig- hed	Fugtighed		Jordbund			Næringsfor- hold		An- det	Naturtyper
			tør	fug- tig	våd	sand	ler	Næ- rings- fattig	Næ- rings- rig		
angelik	<i>Angelica sylvestris</i>	fler- årig		x		x	x	x	x	muld	skovkanter og lys- åbent krat, enge,
vild kørvel	<i>Anthriscus sylvestris</i>	fler- årig		x		x	x		x		vejkanter, langs jernbaner, skov- kanter, enge
gåse- poten- til	<i>Argentina anserina</i>	fler- årig		x		x	x		x	tåler salt	strandenge, strande, vejkanter, enge, tørvegrave, ved vandhuller
kær- tidsel	<i>Cirsium pa- lustre</i>	toårig		x		x	x	x		hu- mus	skovlysninger, mo- ser, fugtige enge
fløjls- græs	<i>Holcus lanatus</i>	fler- årig		x		x	x	x			enge, vejkanter
gul flad- bælg	<i>Lathyrus pratensis</i>	fler- årig		x		x	x		x		enge, lysåbne krat, vejkanter
tæt- blom- stret hinde- bæger	<i>Limonium vulgare</i>	fler- årig		x		x	x		x	kyst- nært, tåler salt	strandenge
bi- dende ranun- kel	<i>Ranunculus acris</i>	fler- årig		x		x	x	x	x		fugtige enge og vejkanter, vandli- dende agerjord, fugtig skovbund
lav ra- nunkel	<i>Ranunculus repens</i>	fler- årig		x		x	x	x	x		halvfugtige enge, overdrev og vej- kanter
høst- borst	<i>Scorzonero- ides autum- nalis</i>	fler- årig		x		x	x		x		halvfugtige vejkan- ter, overdrev, enge, strandenge, vedvarende græs- marker

ager- svine- mælk	<i>Sonchus ar- vensis</i>	fler- årig		x		x	x	x	x		strandvolde, klit- ter, agerjord, rude- rater
kær- galte- tand	<i>Stachys pa- lustris</i>	fler- årig		x		x	x		x		rørsump, langs grøfter, vandli- dende agerjord, ru- derater
djæ- velsbid	<i>Succisa pra- tensis</i>	fler- årig		x		x	x	x		hu- mus	moser, enge, skrænter, over- drev, fugtig hede
følfod	<i>Tussilago farfara</i>	fler- årig		x			x	x	x		fugtig bund på skrænter, vejkan- ter og ved bebyg- gelser
tve- skæg- get æren- pris	<i>Veronica chamaedrys</i>	fler- årig		x		x	x	x	x	muld	enge, vejkanter, gravhøje, skovbryn og langs skovveje

Arter til udsåning i hele Danmark, fugtig til våd jordbund

Dansk navn	Videnska- beligt navn	Livs- va- rig- hed	Fugtighed		Jordbund			Næringsfor- hold		An- det	Naturtyper
			tør	fug- tig	våd	sand	ler	Næ- rings- fattig	Næ- rings- rig		
eng- karse	<i>Cardamine pratensis</i>	fler- årig		x	x	x	x	x	x		fugtige enge og kærmoser
almin- delig mjød- urt	<i>Filipendula ulmaria</i>	fler- årig		x	x	x	x	x	x	hu- mus	ellesump og aske- skov, enge, grønne, langs vandløb
eng- nellike- rod	<i>Geum rivale</i>	fler- årig		x	x	x	x	x			ellesump, våd lys- åben skov, enge, langs vandløb
sump- kællin- getand	<i>Lotus pedunculatus</i>	fler- årig			x	x	x	x	x	hu- mus	enge, kær, væld
almin- delig fredløs	<i>Lysimachia vulgaris</i>	fler- årig			x	x	x	x	x		moser, sumpe, sø- og åbredder, lys- åben, fugtig skov- bund
katte- hale	<i>Lythrum sa- licaria</i>	fler- årig			x	x	x	x	x		rørsump, ellesump, kærmoser, sø- og åbredder, grønne
vand- mynte	<i>Mentha aquatica</i>	fler- årig			x	x	x		x		rørsump, langs van- løb, våde enge, kær- og vældmo- ser, skovsumpe

eng- for- glem- migej	<i>Myosotis scorpioides</i>	fler- årig			x	x	x		x		fugtige enge, ved søer og langs vand- løb
strand- asters	<i>Tripolium vulgare</i>	fler- årig		x	x	x	x		x	Kyst- nært, tåler salt	strandeng, strand- sump
læge- bal- drian	<i>Valeriana officinalis</i>	fler- årig		x	x	x	x		x	kalk	fugtige enge, grøf- ter, fugtig, lysåben skov og krat

Arter til udsåning i Østdanmark, varieret jordbund

Dansk navn	Videnska- beligt navn	Livs- va- rig- hed	Fugtighed		Jordbund			Næringsfor- hold		An- det	Naturtyper
			tør	fug- tig	våd	sand	ler	Næ- rings- fattig	Næ- rings- rig		
almin- delig bjørne- klo	<i>Heracleum sphondy- lium</i>	toårig	x	x		x	x		x		vejkanter, krat, skovkanter
skov- flad- bælg	<i>Lathyrus sylvestris</i>	fler- årig	x	x			x	x			skovkanter, hegn, skrænter
hulkra- vet ko- driver	<i>Primula ve- ris</i>	fler- årig	x	x		x	x	x			overdrev, bakker, skrænter, tørre enge, skovkanter
skov- flad- bælg	<i>Lathyrus sylvestris</i>	fler- årig	x	x			x	x			skovkanter, hegn, skrænter

Arter til udsåning i Østdanmark, tør jordbund

Dansk navn	Videnska- beligt navn	Livs- va- rig- hed	Fugtighed		Jordbund			Næringsfor- hold		An- det	Naturtyper
			tør	fug- tig	våd	sand	ler	Næ- rings- fattig	Næ- rings- rig		
stor knop- urt	<i>Centaurea scabiosa</i>	fler- årig	x			x	x	x	x	kalk	vejkanter, skræn- ter, overdrev
høj sten- kløver	<i>Melilotus altissimus</i>	toårig	x			x	x	x	x		strandvolde, strandoverdrev, di- ger, klinger
mark- krage- klo	<i>Ononis spi- nosa</i>	fler- årig	x			x	x	x			skrænter, over- drev, vejkanter

merian	<i>Origanum vulgare</i>	fler-årig	x			x	x	x		kalk	skrænter, krat, skov- og vejkanter
smal-bladet klokke	<i>Campanula persicifolia</i>	fler-årig		x		x	x	x		kalk	skrænter, bakker med krat
hjerter-græs	<i>Briza media</i>	fler-årig	x	x		x	x	x		kalk	Skrænter, bakker, overdrev, enge, moser

Arter til udsåning i Østdanmark, fugtig jordbund

Dansk navn	Videnskabeligt navn	Livs-va-rig-hed	Fugtighed		Jordbund			Næringsfor-hold		An-det	Naturtyper
			tør	fug-tig	våd	sand	ler	Næ-rings-fattig	Næ-rings-rig		
kry-bende læbe-løs	<i>Ajuga reptans</i>	fler-årig		x			x		x	muld	løvskov, skovenge, kulturrenge
løg-karse	<i>Alliaria petiolata</i>	toårig		x			x		x	muld	løvskov, krat, rudera-ter, haver
hjerter-trøst	<i>Eupatorium cannabinum</i>	fler-årig		x			x		x		rørsumpe, lavmo-ser, vældskrænter, fugtig løvskov, krat, grøfter, strandrørsump
skov-jord-bær	<i>Fragaria vesca</i>	fler-årig		x		x	x		x	muld	bakker, skrænter, klinter, strand-volde

Arter til udsåning i Vestdanmark, tør jordbund

Dansk navn	Videnskabeligt navn	Livs-va-rig-hed	Fugtighed		Jordbund			Næringsfor-hold		An-det	Naturtyper
			tør	fug-tig	våd	sand	ler	Næ-rings-fattig	Næ-rings-rig		
fåre-svingel	<i>Festuca ovina</i>	fler-årig	x			x		x			overdrev, hede, klit

Bilag 3: Vægtningsfaktorer til brug for sanktionering.

Her kan du se vejledende vægtningsfaktorer, der bruges til sanktion ved overtrædelse af forpligtigelser under permanent ekstensivering.

For hver forpligtelse er der fastlagt vægtningsfaktor ud fra en faglig vurdering af alvor og omfang af overtrædelserne i forhold til formålet med tilskudsordningen. Vægtningsfaktorerne er vejledende. Vurderingen af en overtrædelse og den endelige sanktion vil altid bero på en konkret bedømmelse i det enkelte tilfælde.

Der anvendes følgende vægtningsfaktorer:

- 1 % nedsættelse
- 10 % nedsættelse
- 25 % nedsættelse
- 50 % nedsættelse
- 100 % nedsættelse

En overtrædelse på arealniveau medfører kun nedsættelse i forhold til den pågældende arealstørrelse, hvor overtrædelsen er konstateret. Overtrædelse af hhv. § 12, stk. 2, nr. 11 og § 14, nr. 1 og 2 vil dog typisk medføre en nedsættelse i forhold til hele arealet med tilsagn om permanent ekstensivering.

Bemærk, at vægtningsfaktorerne omfatter både arealer, der er omfattet af en tilskudssats på hhv. 82.500 kr./ha (tilsagnstype 84) og 35.500 kr./ha (tilsagnstype 83).

Bestemmelse Bekendtgørelse om permanent ekstensivering	Forpligtigelse	Overtrædelse	Vægtningsfaktor
§ 12, stk. 2, nr. 1	Arealet skal permanent henligge som ekstensivt græs- eller naturareal	Arealet henligger ikke som ekstensivt græs- eller naturareal, da arealet f.eks. anvendes som omdriftsareal	1,0
§ 12, stk. 2, nr. 2	Arealet må ikke omlægges	Areal er omlagt.	0,5
§ 12, stk. 2, nr. 3	Arealerne må ikke tilføres gødning, bortset fra den gødning, der efterlades af græssende husdyr.	Areal er gødsket.	0,5
§ 12, stk. 2, nr. 4	Arealerne må ikke tilføres jordforbedringsmidler.	Areal er tilført jordforbedringsmidler.	0,5
§ 12, stk. 2, nr. 5	Arealerne må ikke tilføres plantebeskyttelsesmidler.	Arealet er tilført plantebeskyttelsesmidler.	0,5
§ 12, stk. 2, nr. 6	Arealerne må ikke anvendes til etablering af skov eller energi-, lav- eller stævningsskov.	Areal er tilplantet (gælder også etablering af læhegn og vildtremiser o. lign.)	0,5
§ 12, stk. 2, nr. 7	Skov på arealerne må ikke anvendes til skovproduktion.	Arealerne er anvendt til skovproduktion	1,0

§ 12, stk. 2, nr. 8	Arealerne må ikke anvendes til dyrkning af afgrøder, herunder ikke til frøproduktion, dyrkning af energiafgrøder, prydvekster, pyntegrønt eller juletræer, samt anden skovproduktion.	Areal er anvendt til dyrkning af afgrøder mv.	1,0
§ 12, stk. 2, nr. 9	Ved græssende dyr på arealerne, skal overgræsning undgås og plantedækket opretholdes.	Bar jord som følge af overgræsning.	0,5
§ 12, stk. 2, nr. 10	Der må ikke tilskuds fodres på arealerne. Omfatter også tilskuds fodring af vildt. Tilskuds fodring af kalve under 6 måneder i kalveskjul og halm til strøelse er dog tilladt. Mineraler betragtes ikke som tilskuds foder.	Fodring med ensilage, kraftfoder, korn eller foderpiller m.v. (gælder for hele marken) Tilskuds fodring med halm, hø eller wrap hø. (Vægtningen gælder hele arealet i indhegningen, uanset om fodringen alene vedrører en lille del).	0,25 0,1
§ 12, stk. 2, nr. 11	Aktiviteter, bortset fra afgræsning, som ejere og forpagtere iværksætter eller tillader på den del af arealerne, der ligger nærmere end 5 meter fra åbne vandløb, søer over 100 m ² og kystlinjer, skal udføres på en måde, der ikke medfører erosion af nævnte del af arealerne. Afstanden regnes fra vandløbs eller søens øverste kant eller for så vidt angår kystlinjer fra årets normale højeste vandstandslinje.	Aktiviteter, der medfører erosion af areal.	0,5
§ 12, stk. 2, nr. 12	Kontrolmyndigheden skal have adgang til arealerne i forbindelse med kontrol.	Der er ikke adgang.	1,0 (på bedriftsniveau)
§ 12, stk. 3	På arealer med en HNV-værdi på under 5, jf. https://kort.lbst.dk/441 , er omlægning og jordbearbejdning tilladt i tilsagnsperioden ved etablering af en frøblanding bestående af hjemmehørende plantearter.	Der er udsået en blanding af ikke-hjemmehørende arter (gælder hele marken)	0,1
§ 14, nr. 1	Tilsagnshaver skal opfylde krav til information, herunder logo på erhvervsmæssig hjemmeside	Tilsagnshaver opfylder ikke krav om at informere om tilsagn om permanent ekstensivering på erhvervsmæssig hjemmeside.	0,01 (på bedriftsniveau)

